Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 28 июль 1968 йил, якшанба ◆ № 175 (14.037). ◆ Баҳоси 2 тийин.

ҲАРБИЙ БИЛИМ ЮРТИДА БАЙРАМ

В. И. Ленин номидаги Қизил Юлдуз орденли, Қизил Байроқли Тошкент олий умумқўшин командирлари билим юрти 27 июлда ўзининг эллик йиллигини тантанали суратда нишонлади.

Юбилейга бағишланган йиғилишда билим юртининг бошлиғи генерал-майор Л. К. Положенцев доклад қилди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов офицерлар ва курсантларга қарата нутқ сўзлади. Ш. Р. Рашидов билим юртига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг табрикномасини, эсдалик байроғини ва совғалар топширди.

Билим юртига Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи топширилади. Мукофотни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин топширди. Билим юртига Туркманистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи ҳам топширилди.

СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречко билим юрти номига йўллаган буйруқ олинди. Бу буйруқда мамлакат Қуролли Кучлари учун юксак малакали кадрлар тайёрлаш соҳасида юбилярнинг хизматларига юксак баҳо берилади.

Билим юртида тарбия топган, ҳозир Қизил Байроқли Туркистон ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони армия генерали Н. Г. Ляшченко билим юртини қутлади. Қўмондон ўқишни аъло баҳолар билан тугаллаган бир группа ёш офицерларга олтин медаллар топширди.

Байрам тантаналарида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюро аъзолари И. Г. Анисимкин, Р. Қурбонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюро аъзолигига кандидат С. Р. Расулов, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Г. А. Габриельянц, М. З. Мирзаахмедов ўртоқлар қатнашдилар.

Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига табрик хати қабул қилдилар. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

ҒЎЗА ПАРВАРИШИНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК

Тожикистон ССР ўзаро текшириш бригадаси раҳбари А. Н. МАҚСУМОВ, Туркманистон ССР ўзаро текшириш бригадаси раҳбари Б. А. АННАНИЕЗОВ, Озарбайжон ССР ўзаро текшириш бригадаси раҳбари Т. А. АБДУЛРАГИМОВ, Қозоғистон ССР ўзаро текшириш бригадаси раҳбари А. БЕРДАЛИН ўртоқларнинг республика колхоз ва совхозларида ғўза парваришининг аҳволи тўғрисидаги ахборотларини эшитиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети таъкидлайдики, қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ноқулай об-ҳаво шароитлари оқибатида рўй берган табиат қийинчиликларини ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан енгиб, мўл ҳосил тўплаш учун зарур шарт-шароитларни вужудга келтирмоқдалар, беш йилликнинг учинчи йилида давлатга камида 4 миллион 100 минг тонна пахта етказиб бериш юзасидан ўз устларига олган социалистик мажбуриятларни бажариш учун астойдил курашмоқдалар.

Шу билан бирга қардош республикаларнинг ўзаро текшириш бригадалари республикадаги бир қатор колхоз ва совхозларда ғўза парваришида кўпгина камчиликларни аниқладилар ва агротехника қоидаларининг бузилаётганлигини айтдилар. Шунинг оқибатида, мазкур хўжаликларда ғўза ривожланишдан кечикмоқда. Суғориш қатор ораларини ишлаш билан боғлаб олиб борилмаётир, бостириб суғориш, ёки ғўзани чанқатиб қўйиш фактлари содир бўлмоқда. Натижада ҳосил тугунчаларининг тўкилиб кетиш ҳоллари рўй бермоқда. Экиннинг бир қисми бегона ўтлардан тозаланмаган, ғўзалар яхши ривожланмаётир.

Бир қатор хўжаликларда ғўзалар қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кимёвий усулда ишланмаётир, трактор ва қўл билан қатор оралари ишланганида кўчатлар нобуд қилинмоқда, азот билан озиқлантириш, ғўзани чеканка қилиш кечиктирилмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бир қатор областлар ва районларда партия, совет ва хўжалик органлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ва партия ташкилотлари ҳосил тўплаш учун ҳал қилувчи паллада ташкилий ишларни бўшаштириб юборганликларини сира йўл қўйиб бўлмайдиган ҳол деб ҳисоблайди. Шунинг натижасида ғўза парвариши суръати анча сусайиб кетди.

Ўзаро текшириш бригадалари чорвачиликда, шунингдек қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг бошқа тармоқларида ҳам жиддий камчиликлар борлигини таъкидладилар. Бир қатор колхоз ва совхозларда шоли, маккажўхори, беда, сабзавот-полиз экинлари ва бошқа экинлар парваришига етарли эътибор берилмаётир.

Дағал хашак запасини кўпайтириш учун бу йилги имкониятлардан тўла-тўкис фойдаланилмаётир, беда ўрими ва силос бостириш қониқарли эмас.

Ҳамма жойда ҳам колхозчиларга, совхозларнинг ишчиларига уларнинг юксак унум билан меҳнат қилишлари ва нормал дам олишлари учун зарур маданий-маиший шароитлар яратиб берилгани йўқ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети область ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига, қишлоқ хўжалик органларига, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига ғўза парваришида ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг бошқа соҳаларида ўзаро текшириш бригадалари томонидан аниқланган жиддий камчиликларни тезроқ тугатиш учун зудлик билан барча чораларни кўришни топширди. Бу йилги шароитда август мўл ҳосил учун курашда ҳал қилувчи ой эканлиги ҳисобга олиниб, август ойи ҳосил тўплаш ойи, деб эълон қилинди.

Республика Қишлоқ хўжалик министрлигига, Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига, «Ўзсельхозтехника» бирлашмаси ва унинг жойлардаги органларига, область ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига ривожланишдан кечикаётган ғўзаларни яхши ривожланган ғўзалар қаторига тезроқ етказиб олиш, олинган мажбуриятнинг ҳар бир бригада, бўлим, колхоз ва совхоз томонидан бажарилишини таъминлаш учун барча моддий-техника ва меҳнат ресурсларини сафарбар этиш ва ишга солиш топширилди.

Қишлоқ хўжалик экинларининг ўз вақтида ва сифатли парвариш қилиниши устидан доимий назорат ўрнатиш, сув, техника ва меҳнат ресурсларидан самарали фойдаланишга эришиш зарур. Ана шу тадбирларни амалга оширишда бригадаларга ўз вақтида ва малакали ёрдам кўрсатиб туриш керак.

Шоли, маккажўхори, беда, сабзавот-полиз ва бошқа экинларни парвариш қилишни кучайтириш учун қўшимча тадбирлар белгилаш, шунингдек дағал-хашак жамғариш ҳамда силос бостиришни тезлаштириш талаб этилади. Бошоқли дон экинларини ўриб-йиғиб олишни ҳамма жойда яқин кунлар ичида тугаллаш зарур. Хўжаликларда пахта йиғим-теримига тайёргарликни ҳар тарафлама кучайтириш керак.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети область ва район партия комитетларига, колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотларига қишлоқда ташкилотчилик ва сиёсий ишларни тағин ҳам кучайтириш, колхозчиларнинг, совхозлар ишчиларининг меҳнат активлигини кўтариш, коммунист ва комсомолларнинг авангардлик ролини ошириш, беш йилликнинг учинчи йилида деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашнинг барча турлари бўйича зиммага олинган мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлаш мақсадида социалистик мусобақани янада кенгайтириш вазифасини юклади.

Колхозчиларга, совхозларнинг ишчиларига уларнинг юксак унум билан меҳнат қилишлари ва яхши дам олишлари учун барча шароитларни муҳайё қилиб бериш, болалар муассасаларининг доимий равишда ишлаб туришига эришиш зарур. Оммавий-сиёсий ишларнинг барчаси дала шийпонларига кўчирилиши керак. Республика газеталарининг редакцияларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг радиоэшиттириш ва телевидение Давлат комитетига август ойида дала ишларини намунали ўтказиш учун социалистик мусобақанинг боришини кенг ёритиш топширилди.

МАШИНАСОЗЛАР ТУҲФАСИ

«ТАШСЕЛЬМАШ» ЗАВОДИ ТЎРТ ҚАТОРЛИ ПАХТА ТЕРИШ МАШИНАЛАРИ ТАЙЁРЛАШГА КИРИШДИ

«Ташсельмаш» заводининг машиналарини етти иқлимдаги ҳамма пахта экадиган мамлакатлар яхши билади, десак ҳақ гапни айтган бўламиз. Ўзбекистон пахтачилик учун машиналар маркази десак, «Ташсельмаш» терим машиналари кони бўлиб қолди. Корхона меҳнаткашлари ўтган ярим йилликда ҳам самарали меҳнат қилдилар. Олти ойлик план 110 процент бажарилди. Ўрта Осиё республикалари, Қозоғистон ва Кавказдаги пахтакор дўстларимизга ҳам терим машиналари етказиб берилпяти. Чет элларда ҳам Ўзбекистон пахта териш машинасининг бозори чаққон. Ярим йил мобайнида Тошкент машинасозлари 4 минг терим агрегати тайёрладилар. Агар яқин-яқин йилларгача ҳам бу корхона коллективи йилига 3 мингтадан машина чиқарганини эсласак, «Ташсельмаш»да маҳсулот ҳажмини кенгайтириш ва терим-машиналарини янада такомиллаштириш йўлида нақадар катта ишлар қилинганлиги яққол кўзга ташланади.

Корхона ишчилари ва инженер-техник ходимлари бу йил камида 8 минг пахта териш машинаси тайёрлашга аҳд қилганлар. Тўрт қаторли пахта териш машиналари ишлаб чиқаришни кўпайтиришга катта аҳамият берилмоқда. Ўтган йили тайёрланган синов нусхалари пахтакорларга жуда маъқул бўлгани учун ҳам бу хилдаги машиналар ишлаб чиқаришни кўпайтириш пахтачиликни ривожлантириш учун алоҳида аҳамият касб этади.

Машинасозларимиз пахтачилик хўжаликлари учун кўп келадиган «Т-28Х4» маркали тракторлар ишлаб чиқаришни ҳам ўзлаштирмоқдалар. Бу йил машинасозлар пахта тозалаш саноати корхоналари учун серунум машина ва механизмлар тайёрламоқдалар. Пахта тозалаш машиналари бўйича Давлат махсус конструкторлик бюроси уч босқичли «ОВП» машинаси лойиҳасини ишлаб чиқди.

* * *

Кеча заводга КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари И. Г. Анисимкин ва Н. М. Матчонов, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. Р. Расулов, СССР тракторсозлик ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрининг ўринбосари Е. А. Белов келдилар ва тўрт қаторли пахта териш машиналари ишлаб чиқариши билан танишдилар, корхона коллективига пахтакорларни мукаммал машиналар билан таъминлаш соҳасида муваффақиятлар тиладилар.

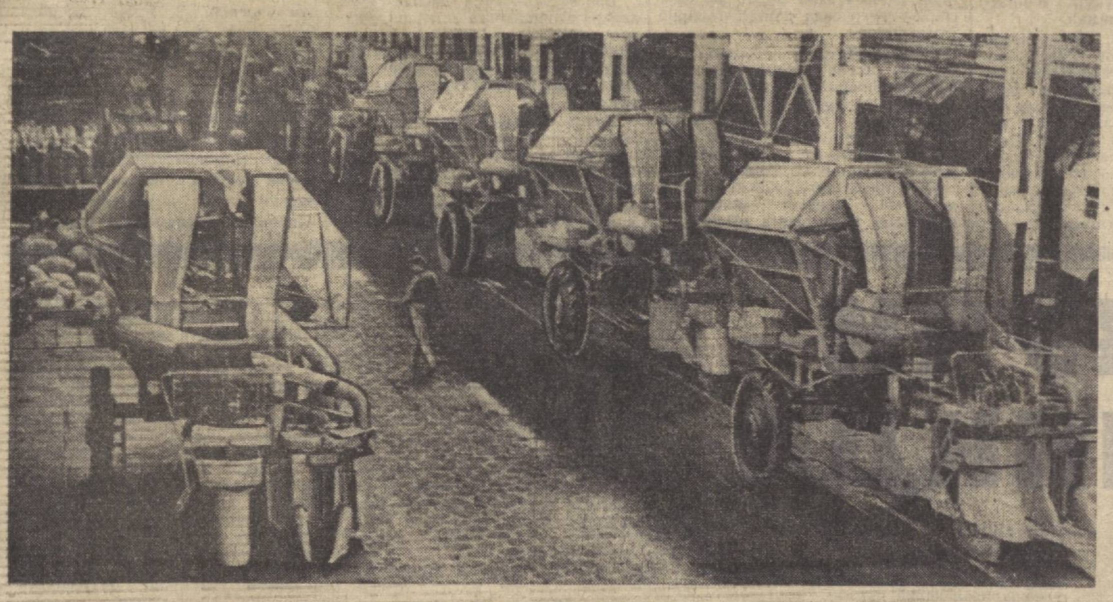

«Ташсельмаш» заводининг ишчи ва мутахассислари мўл ҳосил ишқида тер тўкиб ишлаётган пахтакорларимизга яна бир ажойиб совға армуғон этдилар. Корхона конвейеридан тўрт қаторли пахта териш машиналари туша бошлади. Бу янги серунум машина корхона конструкторлари ҳамда пахтачилик машиналари бўйича Давлат махсус конструкторлик бюроси ходимлари билан ҳамкорликда яратилган. Машинасозлар пахта йиғим-терими бошлангунга қадар тўрт қаторли агрегатлардан 300 та тайёрлаб беришга аҳд қилганлар. Чапдаги суратда корхонанинг бош конвейери 15-цехнинг пешқадам йиғувчи-слесари Нина Зорова. Ўнгдаги суратда эса янги машиналар учун барабанлар тайёрланмоқда.

А. ПАЛЕХОВ фотолари.

СССР мудофаа министрининг

БУЙРУҒИ

1968 ЙИЛ 28 ИЮЛЬ №194 МОСКВА ШАҲРИ

Матрос ва солдат, старшина ва сержант ўртоқлар!

Офицер, адмирал ва генерал ўртоқлар!

Кемасозлик саноати ва кема ремонти корхоналарининг ишчилари, инженерлари ва техниклари, ўртоқлар!

Ҳарбий-Денгиз Флотининг ветеранлари, ўртоқлар!

Совет халқи ва унинг шонли Қуролли Кучлари бугун СССР Ҳарбий-Денгиз Флоти кунини байрам қилмоқдалар. Ана шу традицион байрам КПСС XXIII съездининг тарихий қарорларини муваффақиятли суратда амалга ошираётган совет кишиларининг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлиги ғоят ўсган бир вазиятда нишонланмоқда.

Жаҳондаги ҳозирги вазият халқаро кескинликнинг кучайганлиги ва капитализм билан социализм ўртасида синфий кураш — сиёсий ва идеологик кураш авж олиб кетганлиги билан характерланади. АҚШнинг Вьетнамда давом этаётган жиноий уруши, Ғарбий Германияда милитаризм ва реваншизм кучларининг активлашганлиги, Исроил экстремистларининг Яқин Шарқдаги агрессив ҳуружлари, халқаро империализмнинг социалистик системага рахна солиш ва кучлар нисбатини ўз фойдасига ўзгартириш йўлидаги уринишлари тинчлик иши учун катта хавф туғдирмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми пролетар интернационализми принциплари асосида социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг жипслигини янада мустаҳкамлаш ва социализм иши учун қатъий кураш олиб бориш зарур эканлигини янада зўр куч билан таъкидлади.

Бундай шароитда жанговар тайёргарликни тағин ҳам ошириш — Совет Қуролли Кучларининг биринчи навбатдаги вазифасидир.

Коммунистик партиянинг ғамхўрлиги ва халқимизнинг фидокорона меҳнати туфайли Совет Армиясининг жанговарлик қудрати доим ўсиб бормоқда, шонли Ҳарбий-Денгиз Флоти сифат жиҳатидан янги кемалар олмоқда.

Барча совет жангчилари каби совет ҳарбий денгизчилари ҳам империалистик агрессорларнинг кирдикорларини ҳушёрлик билан кузатиб турибдилар, ўзларининг ғоявий-сиёсий чиниқиши ва жанговар маҳоратларини кун сайин такомиллаштирмоқдалар, флот кемалари ва қисмларининг жанговарлик қобилиятини сабот-матонат билан оширмоқдалар.

Сизларни умумхалқ байрами — СССР Ҳарбий-Денгиз Флоти куни билан табриклайман ва қутлайман. Ҳарбий денгизчиларнинг социалистик Ватан денгиз чегараларини қўриқлаш соҳасидаги ўз муқаддас бурчларини бажаришларида янгидан-янги муваффақиятларга эришувларини тилайман. Кемасозлик саноати ишчилари ва хизматчиларининг янги кемаларни яратиш ва уларни замонавий жанговар техника ҳамда қурол-яроғлар билан таъминлашда янги муваффақиятларга эришувларини тилайман.

Ҳарбий-Денгиз Флоти кунини нишонлаш учун **БУЮРАМАН:**

Бугун, 28 июлда маҳаллий вақт билан соат 21 да Ватанимиз пойтахти — қаҳрамон Москва шаҳрида, иттифоқдош республикаларнинг пойтахтларида, қаҳрамон шаҳарлар — Ленинград, Волгоград, Севастополь, Одессада, қаҳрамон Брест қалъасида, шунингдек флотлар ва флотилияларда йигирма марта тўп отиб, салют берилсин.

Яшасин совет халқи ва унинг шавкатли Ҳарбий-Денгиз Флоти!

Яшасин барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали
А. ГРЕЧКО.

БУГУН — СССР ҲАРБИЙ-ДЕНГИЗ ФЛОТИ КУНИ

ВАТАН ПОСБОНЛАРИ

С. ГОРШКОВ,
СССР Ҳарбий-Денгиз Флотининг Бош қўмондони, Совет Иттифоқи Қаҳрамони

Бугун Советлар мамлакати одатдаги анъанага кўра СССР Ҳарбий-Денгиз Флоти кунини нишонлайди.

Денгизчиларнинг бу традицион байрами Ватанимиз тарихидаги буюк воқеаларни беихтиёр эсга солади. Бу воқеаларда Ҳарбий-Денгиз Флоти ҳам бевосита иштирок этиб, ўзининг чексиз қудрати ва Ватан ҳимояси учун доимо шай эканлигини намойиш қилган.

Жасур рус денгизчиларининг муносиб ворислари бўлган совет флоти хизматчилари ўз экспедициялари ва юришлари билан денгиз ва океанлар — халқларнинг бир-бирлари билан яқинлашуви учунгина хизмат қилиши зарурлигини ҳар доим исботлаб келмоқдалар.

Ватанимиз флотининг ҳақиқий юксалиш даври 1917 йилнинг октябрида янги дунёнинг туғилганидан дарак берган «Аврора» крейсерининг тарихий наърасидан бошланди. Ўша пайтда ҳарбий денгизчиларимиз революциянинг қўрқмас жангчиларига айландилар, бу ҳақда Совет давлатининг асосчиси В. И. Ленин ҳам таъкидлаб ўтган эди. Денгизчиларимиз Улуғ Ватан уруши йилларида ҳам ўз мамлакатларининг дахлсизлигини, улуғ коммунизм ишини мардонавор туриб ҳимоя қилдилар. Уруш бошланган даврда Совет Денгиз Флоти 600 га яқин кемага эга эди.

Ҳарбий денгизчиларимиз қирғоқларда жойлашган қалъа шаҳарларимиз — Одесса ва Севастополь, Ханко ва Ленинград, Мурманск ва Новороссийскни ҳимоя қилишда чексиз қаҳрамонлик ва жасорат намуналарини кўрсатдилар. Буни бутун жаҳон билади. Флотимиз кема ва ҳаво кучларининг қақшатқич зарбаларидан душман жуда катта талафотлар кўрди. Ҳимояда ҳам, ҳужумда ҳам денгизчилар пиёда аскарларимизга доимо ёрдам бериб бордилар. Улар Румыния, Болгария, Югославия, Чехословакия, Венгрия, Польша, Австрия, Дания, Норвегия мамлакатларининг кўпгина шаҳар ва қишлоқларини немис-фашист босқинчилардан озод қилишда актив кураш олиб бордилар. Ҳарбий-Денгиз Флоти бутун уруш давомида Совет Армиясининг бошқа қисмлари билан узвий алоқада ҳаракат қилиб, Ватан олдидаги бурчини шараф билан бажарди.

Мақтанчоқлик билан сафсата сотиб, бутун дунёни забт этишни кўзлаган фашист босқинчилар ер билан яксон қилинди. Ана шундан кейин озод қилинган мамлакатларнинг социал-иқтисодий ва сиёсий ҳаётида янги силжишлар пайдо бўлиши учун қулай шароитлар туғилди. Социализмнинг жаҳон системаси вужудга келди. Халқларнинг миллий-озодлик ҳаракати мисли кўрилмаган даражада авж олиб кетди.

Тарихий воқеаларнинг бундай ривожи дунё устидан ҳукмронлик қилишни даъво қилаётган янги агрессорларга ёқмас эди. Ўз сиёсатларида катта муваффақиятсизликка учраётган империализмнинг ана шу агрессив кучлари халқаро аҳволни доимо жиддийлаштиришга интилиб келмоқдалар, кўпинча хавфли ҳарбий иғвогарликлар, авантюралар қилмоқдалар. Мана шундай шароитда совет халқи ўз давлати ва бошқа қардош давлатлар хавфсизлигини сақлаш учун социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг коллектив ҳимоя системасини янада такомиллаштиришни ўз олдига вазифа қилиб қўйди.

Тинчлик ва халқлар хавфсизлиги сиёсатини ўтказиб келаётган Коммунистик партиямиз ва СССР ҳукумати империализм агрессия қилган тақдирда унга қақшатқич зарба бериш учун зарур бўлган ҳамма чораларни кўрмоқдалар. Варшава Шартномаси ва унинг қуролли кучларини янада мустаҳкамлашга қаратилган тадбирлар ҳам мана шу олижаноб мақсадга хизмат қилади. Яқинда ўтказилган «Север» қўмондонлик-штаб машқлари ҳам мана шундан далолат беради.

«Север» машқларини ўтказишдан мақсад — социалистик мамлакатларни денгиз ва океан томонлардан ҳимоя қилиш йўлларини ишлаб чиқиш, иттифоқчи флотларни бошқаришни такомиллаштириш, ҳарбий ҳаракатларни ўзаро мувофиқлаштиришдан иборатдир. Машқ райони жуда ҳам катта территорияни ўз ичига олиб, Атлантик океанининг шимолий қисми, Болтиқ, Норвеж ва Баренц денгизларида ўтди. Машқларда Совет Иттифоқи, Польша Халқ Республикаси ва Германия Демократик Республикаси Ҳарбий-Денгиз Флотларининг турли хилдаги штаблари ва кемалари, денгиз ҳаво кучлари ва денгиз пиёда қисмлари қатнашди.

Хавфсизликни таъминлаш ва империалистлар уруш бошлаган тақдирда жангда ғолиб чиқиш — ҳарбий кучлар ҳамма турларининг бир-бирлари билан ўзаро узвий боғланган ҳолда ҳаракат қилишига, бунда ҳозирги замон жанговар техникасини муваффақиятли қўллана билишга боғлиқдир. Флотимизнинг қудрати эса мамлакатдаги социал-иқтисодий ва илмий-техник ютуқлар пойдеворига қурилгандир. Давлатимиз қисқа вақт ичида агрессорларни тийиб қўйиш ва керак бўлганда йўқ қилиб ташлашнинг қудратли воситаси — стратегик ракета қисмларини, ракеталар билан қуролланган атом сув ости кемаларини яратишга муваффақ бўлди.

Ҳарбий-Денгиз Флотига ракета-ядро қуролини, радио-электроника ва атом энергетикаси воситаларини татбиқ қилиш флотнинг жанговарлигини янада ошириб юборди. Ҳозир флот — универсал ҳарбий кучдир. У уч хил шароитда: сувда, сув остида ва ҳавода жанг ҳаракатларини олиб бора олади. Ҳарбий операцияларни электрон-ҳисоблаш техникасига асосланиб, замонавий методлар билан татбиқ қилиш натижасида турли хилдаги кучлардан фойдаланишнинг назарий асослари қисқа вақт ичида ишлаб чиқилди.

Ҳозирги совет кемалари ўзининг узоққа суза олиши ва душман кучларига қақшатқич зарба бера олиши, ўта мустаҳкамлиги билан ажралиб туради. Улар душманни океанда, денгизларда яксон қилишга, ўз объектларини эса океанлардан бўладиган ҳужумлардан сақлаб қолишга қодирдир. Бизнинг сув ости кемаларимиз узоқни мўлжалга оладиган баллистик қанотли ракеталар, ядро зарядли автомат торпедолар билан, шунингдек ҳозирги замон кузатув ва алоқа, мўлжалга олиш ва қуролларни бошқариш воситалари билан жиҳозланган. Атом кемаларидаги бутун системаларнинг ғоятда мустаҳкамлиги ва командир ҳамда экипаж аъзолари тайёргарлигининг аъло даражада эканлигини сув ости кемаларимизнинг муз остидан қутб орқали юриш қилганлиги ва жаҳонда биринчи марта Ер шари бўйлаб группа усулида сузиш амалга оширилганлиги ҳам яққол кўрсатиб турибди.

Сўнгги йилларда ҳарбий денгизчи кадрлар тайёрлашда ажойиб ютуқларни қўлга киритаётганимизни алоҳида таъкидлаб ўтиш зарур. Зотан, флотнинг жанговарлик қудрати фақат ундаги техника ва қурол-яроқларнинг такомиллаштирилгани билан эмас, балки, биринчи галда флотда хизмат қилаётган кишиларнинг маънавий ва ҳарбий қиёфаси қай даражада эканлиги билан белгиланади. Бизнинг денгизчилар эса чиндан ҳам олий даражага лойиқ кишилардир. Совет ҳарбий денгизчилари — оташин ватанпарварлар ва толмас интернационалистлар бўлиб, уларнинг жуда кўпчилиги Коммунистик партия ва комсомол аъзоларидир. Кемаларимиздаги офицерларнинг 90 процентдан кўпроғи олий қўмондонлик-инженерлик билимига эга. Охирги чақирилган матросларнинг кўпчилиги ҳам ўрта техника билимини ўзлаштириб олганлар.

СССР Ҳарбий-Денгиз Флотига қарашли кемалар ҳозир дунё океанининг ҳамма районларида — Атлантик океани ва Ўрта Ер денгизи сувларида, Тинч океан ва Арктика кенгликларида сузиб юрибди. Денгизчиларимиз довул ва қор бўронларига ҳам, тропик жазирама ва Арктика совуғига ҳам дош бериб, чиниқмоқдалар. Улар планетамиз сув йўлларидан ўз давлатлари байроғини шараф билан олиб ўтмоқдалар.

Масалан, контрадмирал Н. Ховрин қўмондонлигидаги кемалар отрядини олайлик. Бу отряд тўрт ойдан ортиқ вақт ичида узлуксиз сузишда бўлди. Кемалар ўз базаларидан чиқаётган пайтда Сиб[illegible]нинг қаҳратон совуғи ҳукм сураётган [illegible], лекин тезда улар иссиқ сояда 40 даражагача кўтариладиган тропик зонага етиб бордилар. Отряд составига кирган «Дмитрий Пожарский» крейсери ва сув ости кемаларига қарши курашувчи «Стрегущчий» кемаси босиб ўтган масофанинг узунлиги эса Ер экватори билан тенг келади, бу кемалар 8 денгиз ва 2 океандаги сув йўлларини босиб ўтдилар. Ҳиндистон ва Цейлон, Покистон ва Сомали, Ироқ ва Эрон портларида бўлдилар. Ҳамма ерда совет матрослари илиқ кутиб олинди. Ўз навбатида денгизчиларимиз ҳам олий маданият [illegible] ажойиб интизом намуналарини кўрсат[illegible]лар. Отряднинг янги районларда суз[illegible] кема командирлари ва ҳамма офиц[illegible] юксак масъулият юклар эди. Улар[illegible] бири ўз вазифаларини муваффақият[illegible] адо этдилар.

Флотдаги [illegible] анъаналар [illegible] дан-авлодга [illegible]. Ана шу [illegible]цияларнинг энг муҳими — ҳарбий [illegible]чиларнинг фидокорона меҳнат[illegible] маънавий юксакликлари, ўзлар[illegible] қилаётган жонажон ишларининг т[illegible] ва енгилмаслигига қатъий ишонч[illegible] юртлари ҳимояси учун доимо ша[illegible]ликларидир. Ярим асрдан бери [illegible] океанларда жанговар вахтада [illegible]ётган Ҳарбий-Денгиз Флотини [illegible] халқи севиб, ардоқлашининг [illegible] мана шунда. (АПН).

ДЎСТЛАРНИНГ МАСЛАҲАТЛАРИ

АВГУСТ — ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ОЙ

Тожикистон ССРнинг ўзаро текшириш бригадаси Сурхондарё, Қашқадарё, Наманган ва Фарғона областлари қишлоқ хўжалик ходимлари зиммаларига олган социалистик мажбуриятни қандай бажараётганлигини эътибор бериб текшириб чиқди.

Ўзбекистон пахтакорлари Ватанга 4 миллион 100 минг тонна «оқ олтин» беришдан иборат янги маррани эгаллаш учун қаттиқ кураш олиб бораётганликларини қайд этишдан хурсандмиз. Биз ҳамма жойларда катта меҳнат завқ-шавқини, қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари зиммаларига олган социалистик мажбуриятларни шараф билан бажаришга, Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олишга ҳаракат қилаётганликларини кўрдик.

Маълумки, бу йил ўзининг иқлим шароитлари жиҳатидан пахтакорлар учун ноқулай бошланди. Республикада ўтказилган катта ташкилотчилик иши туфайли, неча юз минглаб пахтакорларнинг жонбозлик кўрсатиб фидокорона меҳнат қилганликлари туфайлигина ғўзанинг ўсишидаги қолоқлик анча бартараф қилинди. КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати мамлакат пахтакорларига, шу жумладан Ўзбекистон пахтакорларига ўз вақтида кўрсатган бебаҳо ёрдам бу ишда ҳал қилувчи роль ўйнади.

Наманган областидаги Поп ва Янгиқўрғон районларининг, Фарғона областидаги Қува ва Ленинград районларининг, Қашқадарё областидаги Косон ва Чироқчи районларининг, Сурхондарё областидаги Сариосиё ва Жарқўрғон районларининг пахтазорлари бизда яхши таассурот қолдирди. Биз Ғузор районидаги «Косон» совхози, Ленин номли колхоз, Ленинград районидаги «Социализм» ва Энгельс номли, Наманган районидаги Свердлов номли ва «Ленинград», Сариосиё районидаги «Коммунизм» ва «Ўзбекистон» колхозлари ва бошқа кўп хўжаликларнинг ғўзалари барқ уриб ривожланаётганлигини зўр мамнуният билан қайд қилдик.

Пахтачиликда асосий омил бўлиб қолган илғор бригада бошлиқларининг хизматларини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчимиз. Бу борада Наманган область, Чуст районидаги Навоий номли колхоздан Мамажон Лочиновни намуна қилиб кўрсатиш мумкин. У бошлиқ бригада ғўзаларини икки марта дўл уриб кетди, ғўзаларнинг асосий қисми тошлоқ ерларда жойлашган. Шунга қарамай, колхозчилар бригадир раҳбарлигида кунт билан ишлаганликлари, ҳар бир туп ғўзани меҳр билан парвариш қилишлари туфайли ўсимликларнинг қийғос ривожланишига эришганлар ва мўл пахта ҳосили тўплаганлар. Мамажон Лочинов бригадасининг аъзолари июль — август ойларида ғўза парваришини кучайтириш ва мўл ҳосил тўплаш тадбирларини ишлаб чиқиш ташаббускори бўлиб чиқдилар. Бригада ҳар гектар ердан 45 центнердан пахта бериш мажбуриятини олган. Биз буни оддий пахтакорларнинг юксак ватанпарварлиги, ўз бурчларини тушуниб мамлакатни қимматли хом ашё — пахта билан таъминлашдек катта масъулият ҳиссини сезиш намунаси, деб биламиз.

Биз бориб кўрган кўпчилик хўжаликларнинг далалари бегона ўтлардан тозаланган, ғўзаларни суғориш ва ишлаш режимларига риоя қилинмоқда, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши сабот билан кураш олиб борилмоқда. Шу билан бирга баъзи жойларда меҳнат ғайрати суст, меҳнатни ташкил қилишда, ғўза қатор ораларини ишлашда, пахтакорларга маданий-маиший хизмат кўрсатишда камчиликларга йўл қўйилмоқда.

Учқўрғон районидаги Ленин номли совхоз, Наманган районидаги «Партия XXII съезди» колхози, Чуст районидаги Худойбердиев номли совхоз, Қарши районидаги «Коммунизм» ва Чироқчи районидаги «Ленинград», Сариосиё районидаги Свердлов номли, Денов районидаги Куйбишев номли, Жарқўрғон районидаги «Шарқ юлдузи», Термиз районидаги Куйбишев номли колхозлар, Шеробод районидаги «Советобод» ва Абдулла Набиев номли совхозлар, шунингдек Фарғона, Бағдод ва Охунбобоев районларидаги кўпгина хўжаликларнинг далаларида бегона ўтлар бор, ғўза қатор оралари кечикиб ва сифатсиз юмшатилмоқда, ғўзаларни бостириб суғоришга ва чанқатиб юборишга йўл қўйилмоқда.

Айрим хўжаликларда тракторларга ҳимоя воситалари қўйилмаганлиги сабабли ғўзалар шикаст топиб, ҳосил нобуд бўлаётганлигини ҳам айтиб ўтиш керак.

Ўзбек пахтакорларининг эътиборини суғоришни, айниқса тунда суғоришни тўғри ташкил этишга жалб этгимиз келади. Қашқадарё, Сурхондарё, Наманган ва Фарғона областларининг баъзи колхозларида ўтказилган текширишдан маълум бўлишича, ғўзага бериладиган сувдан фойдаланиш коэффициенти жуда паст.

Хўжаликнинг муҳим тармоқларидан чорвачилик тўғрисида бир неча оғиз гапириб ўтайлик. Биз яхши парвариш қилинган маккажўхори, беда, хашаки лавлаги ва бошқа экин майдонларини кўрдик. Фарғона чорвадорлари ажойиб ташаббус бошлаганлар. Улар катта қийинчиликларга дуч келгач, республикамизнинг бошқа областларида дағал ем-хашак тайёрлашга киришиб, хўжаликларга 12 минг тонна ем-хашак ташиб келтирганлар.

Ҳозир ҳамма ерда дағал ва ширадор ем-хашак тайёрланмоқда. Аммо бир қанча хўжаликларда ҳамма ем-хашак экинлари тўла парвариш қилиняпти, деб бўлмайди. Шунинг учун ҳам ем-хашак экинларининг ҳосилдорлиги олақароқ бўлиб қолган. Сурхондарё областининг кўпгина колхозлари ва совхозларида маккажўхоридан мўл кўк масса ҳосили етиштирилган бўлсада, аммо ўрим-йиғим машиналарининг етишмаслиги оқибатида вақтида йиғиштириб олинмаяпти. Қишлоқ хўжалик министрлиги билан «Узсельхозтехника» республика бирлашмаси мазкур область хўжаликларига силос ўрувчи техника сотиб олиш учун шошилинч ёрдам кўрсатмоқлари керак.

Хўш, бизнинг мулоҳаза ва тавсияларимиз нималардан иборат?

Шу масъулиятли кунларда баъзи бир хўжаликларда меҳнатга яроқли аҳолининг катта қисми дала ишларида қатнашмаяпти. Бу камчиликка барҳам бермоқ учун кишилар тўғрисида ғамхўрликни кучайтириш, болалар боғчаси ва яслилари ишини йўлга солиш, ҳамма ерда умумий овқатланишни ташкил қилиш, ҳар бир пахтакорнинг юксак унум билан ишлаши учун зарур шароитларни яратиш керак.

Кўрилган чораларга қарамай, катта-катта майдонлардаги ғўзанинг ривожи ҳамон 8-10 кун орқада қолмоқда, табиий офат кўпроқ зарар етказган ерлардаги пахтазорлар эса, 15-20 кун ва ундан ҳам кўпроқ ривождан қолган. Шунга кўра, бизнинг фикримизча, ғўза парваришига доир ҳамма ишларни августнинг охирги кунларигача давом эттирмоқ лозим. Бунда ўсишдан орқада қолган ғўзаларни алоҳида-алоҳида парвариш қилишга айниқса эътибор бермоқ керак. Шу билан бирга, ғўзаси яхши ўсган пахтазорларни ҳам диққат-эътибордан четда қолдирмаслик керак. Август ойини ҳосил тўплаш ва сақлаш ойлиги деб эълон қилиш мақбул бўларди.

Июль-августда ўтказиладиган иш сифати мўл ҳосил олишда ҳал қилувчи роль ўйнайди. Лекин шундай эканлигини ёдда тутмаётган хўжаликларни ҳам учратдик. Кўпгина бригадаларда, шунингдек айрим колхоз ва совхозларда ҳозир бажарилаётган қишлоқ хўжалик ишларининг сифати агротехника талабларига жавоб бермайди. Айрим механизаторлар мўмай пул орқасидан қувиб, тракторларни оширилган тезликда ҳайдаб ишламоқдаларки, ғўзанинг ҳозирги аҳволида бунга сира йўл қўйиб бўлмайди.

Наманган областида ҳосилни сақлаш ва тўплашдан тракторчиларнинг манфаатдорлигини оширмоқ мақсадида говлаброқ ўсган пахтазорларни культивация қилиш нормаси пасайтирилган. Биз буни тўғри деб ҳисоблаймиз. Лекин бу ишда ҳар хиллик бўлмаслиги учун Қишлоқ хўжалик министрлиги яқин кунлар ичида мазкур давр учун ғўзани тракторда культивация қилишнинг ягона нормаларини тавсия этишини истардик.

Ғўза дуруст суғорилмаётган жойлар ҳам бор. Далаларда сувчилар ҳаддан ташқари кам. Кўпинча сувчиларга ёрдамчи ажратилмаган. Ғўзани суғориш устидан назорат бўшашганлиги натижасида карталарнинг оёқ марзаларини сув босиб кетган, майдонлар олатароқ суғорилган. Башарти суғориш ишидаги камчиликларга тез барҳам берилмаса, ҳатто тўпланган ҳосилдан ҳам маҳрум бўлиб қолиш мумкин.

20 июлга қадар ғўзани чеканка қилиш авж олдириб юборилмаган эди. Шу кунларда ҳам ниҳоятда сусткашлик билан ўтказилмоқда. Шуни эслатиб ўтмоқ керакки, ҳозир пахтачиликда ҳамма ерда чеканкани тез тамомлашдан кўра масъулиятлироқ иш йўқ.

Қишлоқ хўжалик мутахассислари, барча агрономлар, антимологларнинг шу кунлардаги масъулиятли вазифаси — кўсак қурти ва ўргимчаккана каби зараркунандалардан ҳосилнинг нобуд бўлишига йўл қўймасликдан иборатдир.

Делегациямизнинг иши ниҳоятда ишчанлик ва дўстона вазиятда ўтди. Шуниси қувонарлики, кўпчилик ҳолларда текшириш чоғида айтилган мулоҳазаларга жавобан шу заҳоти амалий чоралар кўрила бошланди.

Иссиқ кутиб олганликлари, қардошларча дўстона қабул қилганликлари учун колхозчилар, совхоз ишчилари, район, область ва республика партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг ходимларига ўзаро текшириш бригадаси аъзолари номидан чуқур миннатдорчилик билдираман.

Шу кунларда Тожикистон далаларида қардош Туркманистоннинг ўзаро текшириш бригадаси ишламоқда, яқин фурсатда эса, серқуёш Ўзбекистон шонли пахтакорларининг вакилларини кутиб оламиз. Пахта етиштирувчи республикалар бир-бирларини ўзаро текширишлари қардошларча мустаҳкам, бузилмас дўстлигимизни тағин ҳам кучайтиради.

А. МАҚСУМОВ,
Тожикистон пахтакорлари ўзаро текшириш бригадасининг раҳбари, Тожикистон ССР қишлоқ хўжалик министри.

<> <>

ТАЖРИБА ХАЗИНАСИГА ҚЎШИЛАЁТГАН ҲИССА

Б. АННАНИЕЗОВ,
Туркманистон пахтакорлари ўзаро текшириш бригадасининг раҳбари, Туркманистон Компартияси Марказий Комитети қишлоқ хўжалик бўлимининг мудири.

<> <>

Туркманистон ва Ўзбекистон қишлоқ меҳнаткашларининг қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда энг яхши кўрсаткичларга эришиш мақсадини кўзда тутган социалистик мусобақаси қардошлик, ўртоқлик ва ўзаро ёрдам руҳи билан суғорилган.

Биз Ўзбекистон далаларида бўлганимизда ҳамма жойда пахта етиштириш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларни бажариш учун қизғин кураш олиб борилаётганлигини ўз кўзимиз билан кўрдик. Бу йилнинг баҳори пахтакорлар учун анча катта қийинчиликлар туғдирди. Аммо деҳқонларнинг аҳиллик ва зўр ғайрат билан қилган меҳнати натижасида стихия кучлари бартараф қилинди. Ҳозирги вақтда ғўза гуллаб шоналамоқда. Ғўза яхши ривож топиб кўпгина кўсаклар пайдо бўлганини кўрдик. Масалан, Қорақалпоғистон АССР Хўжайли районидаги Ленин номли колхозда Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Йўлдош Маткаримов бошлиқ звенонинг пахтазорларида ҳозирнинг ўзидаёқ ғўзанинг ҳар бир тупида 5-6 ва бундан ҳам кўпроқ йирик кўсакларни кўрдик. Звено ҳар гектар ердан 60 центнер пахта етиштириш учун курашмоқда ва ҳар гектардан олинадиган пахта ҳосилини ошириш учун барча резервлардан фойдаланмоқда.

Амударё районидаги М. Горький номли совхоз бизда яхши таассурот қолдирди. Бу совхоз Қорақалпоғистонда биринчи бўлиб хўжалик ҳисобини жорий қила бошлаган.

Туркманистон пахтакорларининг ўзаро текшириш бригадаси мўл ҳосил тўплаш ва уни сақлаб қолиш учун курашнинг ҳал қилувчи даврида иш олиб борди. Шу сабабли суғоришни ташкил этишга, қатор ораларга ишлов беришнинг сифатига ва ғўзани парвариш қилиш соҳасидаги бошқа тадбирларга кўп эътибор берилди.

Бизнинг асосий хулосамиз шуки, Бухоро ва Хоразм областлари, шунингдек Қорақалпоғистон дала меҳнаткашлари ғўза тупларининг белгиланган миқдорда бўлишини таъминлаш ғўзани яхши ривожлантириш ва ҳосил тўплаш учун кўп меҳнат қилганлар.

Аммо, биз бориб кўрган хўжаликларда ҳамма иш кўнгилдагидек деб айтадиган бўлсак, тўғри иш қилмаган бўламиз. Камчилик ва нуқсонлар бор. Умумий ишимизнинг манфаатлари учун шу нуқсонлар тўғрисида дангал гапириб ўтмоқчиман.

Қорақалпоғистон, Хоразм ва Бухоро областларининг бир қанча хўжаликларида ғўзани ўсиш даврида суғориш кўнгилдагидек эмас, қатор ораларига ишлов бериш, ғўзани чеканка қилиш пайсалга солинмоқда. Масалан, Қорақалпоғистоннинг бошқа районларига нисбатан Хўжайли районида ғўзанинг ривожи кечикмоқда, ғўза яхши парваришга муҳтож бўлиб қолган. Лекин шунга қарамай, бу районлардаги хўжаликларда ғўзани суғориш яхши уюштирилмаган, қатор ораларни бостириб суғоришга йўл қўйилмоқда.

Қатор ораларда тупроқнинг яхши ишланмаганлигини ҳам кўрдик. Далаларни шўр босган, баъзи жойларда ғўзалар қуриб қолган. Бу фактлар баъзи бригада бошлиқлари, колхоз раҳбарлари, партия ташкилотлари пахтанинг ривожидаги қолоқликка барҳам бериш учун зарур агротехника тадбирларини ўз вақтида амалга ошириш мақсадида кишиларни сафарбар қила олмаганликларини исбот этади.

Айрим хўжаликларда қатор ораларига ишлов бериш ўрнига ғўзани такрор-такрор суғориш билан овора бўлмоқдалар. Тупроқни ишлашда агротехника қоидаларига риоя қилинмаётир. Қишлоқ хўжалик мутахассислари ғўза парваришининг сифатини етарли даражада назорат қилмаётирлар. Бу ҳол Хоразм область, Ҳазорасп районидаги Димитров номли, Гурлан районидаги «Коммунизм» колхозларида, Бухоро областининг Ромитан районидаги «Москва» ва Свердлов районидаги Киров номли колхозларда жуда яққол кўзга ташланади.

Колхозларда тупроқ карталари ва агрохимик картограммалар бор ё йўқлигини суриштириб билдик. Аммо кўпгина хўжаликларда бундай карта ва картограммалар йўқ. Ғўзанинг озуқа моддаларга эҳтиёжини ҳисобга олмай, чамалаб ўғит солинганлигини аниқладик.

Кўп хўжаликларда ғўза яхши ривожланиб, ҳосил тўпламоқда. Энди ғўзани чеканка қилиш керак. Аммо бу иш хусусан, Қорақалпоғистон АССР Тахтакўпир, Чимбой ва Хўжайли районларида, шунингдек Бухоро областининг Қоракўл районида, Хоразм областининг Урганч, Янгиариқ, Қўшкўпир районларида суст олиб борилмоқда. Биз жойларда бу тадбирни тезроқ амалга оширишни тавсия қилдик.

Биз борган ҳамма жойда ғўза зараркунандаларига қарши кураш кучайтириб юборилган, дейиш мумкин. Аммо, Бухоро областининг баъзи районларида бу ишга жиддий эътибор берилмаётир.

Ўзаро текшириш бригадаси алмашлаб экиш қандай жорий қилинаётганлиги билан ҳам қизиқди. Бу соҳадаги ишлар хусусан Ҳазорасп районидаги Нариманов номли, Тўрткўл районидаги Ильич номли колхозларда яхши уюштирилган. Биз бу колхозларда ёввойи ўтлардан тозаланган бедапояларни кўрдик. Аммо алмашлаб экишни жорий қилишга ва беда етиштиришга тегишлича эътибор бермаётган хўжаликлар ҳам бор. Қорақалпоғистон АССРда бедапоялар кам.

Пахтани машинада териб олиш пайти яқинлашиб қолди. Хўжаликларнинг кўпчилигида пахта териш машиналарини ремонт қилишга барвақт киришганлар, машина ҳайдовчи механикларни тайёрлаш тўғрисида ғамхўрлик қилганлар. Аммо, баъзи районларда пахта териш машиналари суст ремонт қилинмоқда. Масалан, Бухоро, Вобкент, Когон районларида мавжуд машиналарнинг ярмидан ками ремонт қилинган.

Биз ўзаро текшириш якунларини жойларда муҳокама қилдик, танқидий мулоҳазаларимизни айтдик. Бу мулоҳазалар юзасидан дарҳол тегишли чоралар кўрилди.

Баъзи хўжаликларнинг раҳбарлари ва айрим бригада бошлиқларининг қатор ораларига ишлов беришни тўхтатиб қўйиш ва бунинг ўрнига ғўзани кўпроқ суғориш йўлидаги уринишларига қатъиян чек қўйиш керак. Август ойида тракторлардан тўлиқ фойдаланиш лозим. Ишлаб чиқариш бошқармаларининг мутахассислари тракторчиларнинг ишини қаттиқ назорат қилиб туришлари, қатор ораларнинг сифатли ишланишига ва кунлик нормаларнинг бажарилишига эришишлари керак.

Пахта терими бошланганига қадар қатор ораларни ишлашни давом эттириш, чеканкани тезлатиш, суғориш суръатларини жадаллаштириш, ҳосил тугунчаларининг тўкилиб кетишига йўл қўймаслик, тунги суғориш, «шарбат» сувни беришга алоҳида эътибор қилиш лозим.

Биз қардош Ўзбекистонда кўп нарсаларни ўргандик. Сизнинг колхоз-совхоз ишлаб чиқариши соҳасида, пахта, сабзавот етиштириш, қўриқ ерларни ўзлаштириш, маданий-маиший қурилиш соҳасида тўплаган бой тажрибангизни колхоз ва совхозларимизнинг меҳнаткашларига сўзлаб берамиз.

Туркманистон пахтакорларининг вакиллари ўзаро текшириш вақтида кўп колхозчилар ва совхоз ишчилари билан, хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассислар билан учрашдилар. Ўзбек диёрида бизни яқин дўст ва ҳамроҳлардек кутиб олишди. Биз бундан ғоят миннатдормиз.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари бу йил ҳам ўз мажбуриятларини муваффақиятли бажариб, мамлакатимизга пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ўтган йилдагидан анча кўпроқ топширишларига аминмиз.

ПАРТИЯНИНГ КУЧИ — ЛЕНИНЧА БИРЛИКДА

«ПРАВДА»

1.

Коммунистик партия, унинг социалистик жамиятдаги раҳбарлик роли ҳозирги вақтда империалистик, антикоммунистик пропаганданинг кучайиб бораётган ҳужуми учун ва социализм мамлакатларини бир-биридан ажратиб юборишга, уларнинг бирлигини заифлаштиришга, уларни бир-бирига қарама-қарши қўйиш ва социалистик тузумга зимдан путур етказишга қаратилган қўпорувчилик ҳаракатлари учун асосий объект бўлиб қолди. Кейинги вақтларда бўлган воқеалар, жумладан, ўнг, антисоциалистик кучлар ва уларнинг империалистик лагердаги илҳомчиларининг Чехословакия Коммунистик партиясига қарши жон-жаҳди билан қилган шиддатли ҳужумлари буни яққол исбот этади.

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми ўртоқ Л. И Брежневнинг «Социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари делегацияларининг Варшавадаги учрашуви якунлари тўғрисида»ги докладини, қардош партияларнинг Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетига йўллаган мактубини муҳокама қилиб, КПССнинг пролетар интернационализми принциплари асосида социализм позицияларини мустаҳкамлаш учун бошқа марксчи-ленинчи партиялар билан биргаликда олиб бораётган кураши тарихий аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади.

Пленум КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг фаолиятини, Варшавадаги учрашувнинг якунлари ва хулосаларини маъқуллаб, империализм кирдикорларига қарши курашда қардош партияларни, социализм мамлакатларини жипслаштиришга қатъий аҳд қилганини билдирди. Пленум Чехословакияда социализм учун қатъий кураш олиб бориш зарур, деб чиқарилган хулосани маъқуллади.

Чехословакиядаги воқеалар душман [illegible] тузумнинг юрагини, ишчилар синфи ва барча меҳнаткашларнинг авангардини, халқларни бирлаштириб, [illegible]изм сари олиб боришга қодир [illegible] сиёсий кучни нишонга олганини кўрсатади. Империализм стратегларининг асосий зарбасини ана шу йўналишга [illegible]гариданоқ белгилаб қўйган.

КПСС ва бошқа марксчи-ленинчи партиялар неча ўн йиллардан бери империализм, унинг идеологлари ва малдоҳлари тош отишига қарамай олға бормоқдалар. Коммунистларнинг темирдек мустаҳкам шонли сафи реакция кучларига ва унинг малайларига қарши шафқатсиз курашда ўсди, чиниқди, мустаҳкамланди, тажриба тўплади. Ўзининг ғоявий байроғи — марксизм-ленинизм таълимотига, ишчилар синфининг революцион идеалларига, пролетар интернационализмига садоқат — уларнинг куч-қудрати ва енгилмаслигининг манбаи бўлиб келди ва шундай бўлиб қолаверади. Коммунистлар ана шу садоқатлари, фидокорона курашлари ва зўр ғайрат билан қилаётган меҳнатлари туфайли меҳнаткашларнинг чуқур ишончига сазовор бўлдилар.

Совет халқи ўзининг ярим асрлик тажрибасида меҳнаткашларнинг манфаатларини Коммунистик партиядек сабот-матонат билан ҳимоя қила оладиган бошқа сиёсий ташкилот йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмаслигига ишонч ҳосил қилди. Революцион назария билан қуролланган ишчилар синфининг, барча меҳнаткашларнинг илғор вакилларини ўз сафларида бирлаштирган, ирода ва ҳаракат бирлиги билан маҳкам жипслашган, чексиз ишонч ва обрў қозонган Коммунистик партиягина коммунизм қурилишига илмий жиҳатдан асосланган тўғри раҳбарлик қилишни таъминлай олади. В. И. Ленин таъкидлаб ўтганидек, кишилар коммунистлар партиясида «пролетариат авангардини — ҳокимиятни қўлга олишга ва **бутун халқни** социализмга томон **элтишга**, янги тузумни йўлга солиш ва уюштиришга, барча меҳнаткаш ва эксплуатация қилинувчиларнинг ўз ижтимоий турмушларини буржуазиясиз ва буржуазияга қарши тузишларида уларга устоз, раҳбар, йўлбошчи бўлишга қодир авангардни «кўрдилар». (Асарлар, 25-том, 445-бет, 4-нашри).

Бошқа социалистик мамлакатларнинг халқлари ҳам ўз тажрибаларида ана шу ҳақиқатга тобора кўпроқ ишонч ҳосил қилмоқдалар. Ҳар хил дабдабали ном ва чиройли программалар билан майдонга чиққан талайгина буржуа партиялари ўзларини меҳнаткашларнинг устоз ва йўлбошчилари қилиб кўрсатмоқчи бўлдилар. Социалистик мамлакатларнинг халқлари уларни рад этдилар, раҳбарликни коммунистларга ишониб топширдилар. Бунга сабаб шуки марксчи-ленинчи партияларнинг мақсадлари ва сиёсати улар учун равшан, тушунарли ва азиздир.

Шу сабабли, империализм социализмга қарши курашида ўзининг сиёсий ва идеологик диверсиясини аввало, марксчи-ленинчи партияларга қарши қаратмоқда, уларнинг социалистик жамиятдаги раҳбарлик ролига путур етказишга, ишчилар синфини ва меҳнаткашларни сиёсий раҳбарликдан маҳрум этишга уринмоқда. Империализм стратеглари халқларни социализм йўлидан четлаштира оламиз ёки лоақал уларнинг олға қараб қилаётган ҳаракатига ҳалақит бера оламиз, жаҳон революцион жараёнининг енгилмас йўлини тўса оламиз, деб пинҳоний умид билан ҳали ҳам ўзларига тасалли бермоқдалар. Улар қўпорувчиликдан иборат сиёсий ва идеологик курашда ўнг антисоциалистик кучларга, ревизионизм ва миллатчиликка умид боғламоқдалар, баъзи социалистик давлатларда тор-мор қилинган эксплуататор синфларнинг қолдиқларини, миси чиқиб, тарих саҳнасидан тушиб қолган буржуа партияларининг қолдиқларини, социализмнинг барча душманларини активлаштиришга интилмоқдалар.

Империализмнинг қўпорувчилик ишлари хатарли эканлигини сира ҳам камайтириб кўрсатмаган ҳолда (империализмнинг ана шу фаолияти ғоят ҳушёр бўлишни ва сиёсий ҳамда идеологик жиҳатдан актив ҳужумкор кураш олиб боришни талаб қилади), тўла асос билан шуни айтиш мумкин: социализм ва тараққиёт душманлари марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми позицияларида маҳкам турган қардош партияларни йўлдан тойдира олмайдилар. Ишчилар синфи, меҳнаткашлар бу партияларнинг жамиятдаги раҳбарлик ролини, уларнинг буюк тарихий вазифасини эътироф этди, қабул қилди ва қўллаб-қувватламоқда. Қардош партияларнинг бу роли янги ижтимоий формация тараққиётининг объектив ва туб эҳтиёжларидан келиб чиқади.

2.

Чехословакиядаги воқеалар шуни кўрсатадики, кейинги вақтларда коммунистик партияларга, уларнинг социализм мамлакатларидаги раҳбарлик ролига қарши душманлик пропагандаси ва қўпорувчилик ҳаракатларининг бир-бири билан маҳкам боғланган икки йўли жуда аён бўлиб қолди.

Ғаразгўйлик ва игвогарлик билан ошкора ўтказилаётган биринчи йўл халққа қарши қаратилган. Социализм душманлари бунда турли-туман қалбакичилик, туҳмат қилиш, фактлар, воқеалар, ҳодисаларни бузиб кўрсатиш йўли билан, учраб турадиган қийинчиликлар, камчилик ва хатоларни ўзларига мақбул тарзда талқин этиш йўли билан меҳнаткашларнинг буюк социалистик ғалабаларига бўҳтон қилиш. Коммунистик партиянинг раҳбарлик ролига путур етказиш, унга бўлган ишончни заифлаштириш, партияни ўзини фақат мудофаа қиладиган ҳолатга солиш, уни сиёсий жиҳатдан аста-секин ён бериш сиёсатини қўлланишга мажбур этиш учун жон-жаҳдлари билан уринмоқдалар. Бунда кўзда тутилган мақсад ҳаммага аён: дастлаб, Коммунистик партияни суриб қўймоқчи ва ижтимоий тараққиётга раҳбарлик қилишни бу партия билан бир қаторда бошқа оппозициячи сиёсий партия ёки оппозициячи сиёсий партиялар ёхуд ташкилотлар қўлига топширмоқчи бўладилар ва социализмнинг ҳамма душманларини ана шу оппозициячи сиёсий партия ва ташкилотлар теварагига ошкора бирлаштириш ва жипслаштиришни кўзлайдилар. Сўнгра эса, агар иложини тополсалар, Коммунистик партияни раҳбарликдан тамомила четлатиб, капитализмни қайтадан тиклашга уриниб кўрмоқчи бўладилар.

Унча ошкор бўлмаган, хуфяроқ ва макрлироқ иккинчи йўлни партия ичида амалга оширмоқчи бўладилар. Бунда партия сафларининг ғоявий-сиёсий ва ташкилий бирлиги, жипслигини бузиш ва бинобарин, унинг социализм душманларининг ҳамласига қарши курашиш қобилиятига, социалистик қурилишга раҳбарликни муваффақиятли суратда амалга ошириш қобилиятига путур етказишга уриниб кўриш мақсади кўзда тутилади. Социализм душманлари аслида партиянинг асосий ғоявий ва ташкилий принципларига қарши, партиянинг жипслигига асос бўлган ва бу жипсликни мустаҳкамлаган, партиянинг халқ билан алоқасига асос бўлиб, бу алоқани кенгайтирган ва чуқурлаштирган, партиянинг давлатдаги ижтимоий сиёсий ҳаётга раҳбарлик қилиш соҳасидаги фаолиятига асос бўлиб, бу фаолиятни такомиллаштираётган туб негизларга қарши ҳужум қилмоқдалар.

Коммунистлар, марксчи-ленинчилар тарихий тараққиётнинг ҳозирги босқичида, капитализм билан социализм ўртасида идеологик ва сиёсий кураш ғоят кескинлашган бир пайтда ўзларининг ғоявий ва ташкилий бирлигини мустаҳкамлаш тўғрисида айниқса зўр ғамхўрлик қилиш керак эканлигини яхши биладилар. Ғоявий ва ташкилий жипслик партиянинг куч манбаи, социализм ва коммунизм учун курашда партиянинг раҳбарлик ролини муваффақиятли суратда амалга оширишнинг энг муҳим шартидир. Марксизм-ленинизм принципларига асосланган шундай бирлик бўлмас экан, партия ҳам бўлмайди.

КПСС, қардош партиялар марксизм-ленинизмнинг илмий назариясига садоқатни, янги тарихий тажриба асосида бу назарияни ижодий ривожлантиришни, назарияни революцион практика билан узвий равишда бирга қўшиб олиб боришни ҳамма нарсадан азиз деб биладилар. Лениннинг революцион назариясиз революцион ҳаракат ҳам бўлиши мумкин эмас, деган кўрсатмаси улар учун ҳамиша актуал аҳамиятга эга бўлиб қолмоқда. Марксизм-ленинизм таълимоти — партиянинг назарий асоси, бутун фаолиятининг негизи, унинг ишончли компасидир. Бу таълимот ишчилар синфи, барча меҳнаткашларнинг ягона мафкурадаги илғор вакилларини бир ташкилотга жипслаштиради.

Марксизм-ленинизм таълимотининг поклиги тўғрисида ғамхўрлик қилиш, шунингдек бу таълимотнинг моҳиятини, принципларини бузиш уни турли-туман сохта социалистик, ревизионистик «назариялар», ва «концепциялар» билан алмаштириш йўлидаги ҳар қандай уринишларга қарши муросасиз кураш олиб бориш — партия сафлари жипслиги ва жанговарлик қобилиятининг доимий ва энг зарур шартидир.

Империалистик буржуазия социализм дунёсига душман идеологияни олиб кириш учун зўр бериб интилаётган ҳозирги пайтда коммунистларнинг ғоявий позициялари тош метиндек жуда мустаҳкам бўлиши керак. Капитализмнинг коммунизмга қарши курашда жиддий мағлубиятларга учраганлиги синфий душманларимизнинг кўзини очиб қўйди. Ҳозирги кунда марксизм-ленинизмни, социалистик тузумни асоссиз қойишларни кам учратамиз. Ҳозирги вақтда буржуазия идеологлари ҳатто ўз мулоҳазаларига айёрлик билан объективчилик тусини беришдан ҳам қайтмаётирлар. Аммо шу ондаёқ марксизм гўё эскириб қолди, деган «назария»ни ўртага ташлашга, ленинизмнинг ягона интернационал таълимот эканлигига шубҳа туғдиришга ҳаракат қилмоқдалар.

Ҳозирги вақтда буржуа пропагандаси, социализмнинг ҳамма душманлари социализмни «модернизациялаш», «либераллаштириш» тўғрисида сурбетлик ва маккорлик билан гап сотмоқдалар, социалистик тузумнинг муҳолифларига бу тузумни «юмшатишни», Коммунистик партиянинг раҳбарлик роли тўғрисида баҳслашиш ва партиянинг шу ролига путур етказишни, «миллий формалар» деган ниқоб остида пировардида капиталистик тузумни қайта тиклаш учун социалистик демократизмни буржуа-парламент демократизми билан аста-секин алмаштира боришни тавсия қиладилар. Улар интеллигенциянинг жамиятдаги ўрни ва роли хусусида риёкорлик билан ташвиш қиладилар, зиёлиларни ишчилар синфига, унинг партиясига қарама-қарши қўйишга уринадилар, ёшларни замонамизнинг «бирдан-бир революцион руҳи» деб эълон қилиб, хушомадгўйлик билан уларни талтайтирмоқчи бўладилар, айни вақтда кекса авлодга, хусусан коммунистларнинг кекса, чиниққан кадрларига туҳмат қиладилар, марксизм-ленинизм позицияларида қаттиқ турган кишиларнинг ҳаммасини консерваторлар қаторига қўшиб қўядилар.

В. И. Лениннинг «буржуа идеологияси қандай ярқироқ либосга бурканмасин, биз унинг ҳар қандай кўринишига қарши ҳормай-толмай курашмоғимиз зарур» (Асарлар, 5-том, 368-бет) деган кўрсатмаси коммунистлар учун ҳамиша актуал аҳамиятга эгадир.

Буржуа идеологиясига, антикоммунистик пропагандага қарши ҳужумкор кураш олиб бориш билан бирга «сўл» ва ўнг ревизионистларнинг уйдирмаларига ҳам ғоявий жиҳатдан қатъий зарба бериш зарур. В. И. Ленин майда буржуача иккиланувчилар кимлигини батафсил таърифлаб берди. В. И. Ленин бундай деб ёзган эди: «Майда буржуа реформизми, яъни демократик ҳам «социал» демократик мулойим иборалар билан ва пуч орзу-умидлар билан ниқобланиб, буржуазияга лаганбардорлик қилиш ҳамда сўзда дабдаба, шов-шув, манманликдан, амалда эса бемаъни бачканалик, тарқоқлик, тутуруқсизлик ва бебошликдан иборат бўлган майда буржуа революционаризми — бу иккиланишнинг икки «оқими» ана шундай» (Асарлар, 33-том, 18-бет).

БУГУН — САВДО ХОДИМЛАРИ КУНИ

МЕҲНАТКАШЛАР ХИЗМАТИДА

Тошкент хўжалик-маданий моллар билан савдо қилиш бошқармасига қарашли «Қувонч» («Радость») магазини ходимлари савдо ходимлари кунини намунали кутиб олдилар. Бу ерда доимо вақтихушликни, қувноқликни ҳис этиш мумкин. Магазинга кирган киши савдо ходимларининг хушмуомалалилиги, сертакаллуфлилигидан миннатдор бўлиб кетмай иложи йўқ. Фотомухбиримиз Исаак Глауберзон ҳам магазиннинг энг яхши сотувчиларидан Саодат Орифжонова (чапда) ва магазин директори Мақсуда Аъзамоваларни ана шундай пайтлардан бирида олган.

Беш йилликнинг учинчи йилида халқ хўжалигимизнинг барча тармоқларида ажойиб ўзгаришлар юз бермоқда. Товар-обороти муттасил ўсиб боряпти. Беш йилликнинг икки йилидагина товар-обороти республикамизда 22,7 процент кўтарилди. Матлубот кооперацияси 1968 йил учун белгиланган тухум, қоракўл тери тайёрлаш йиллик планини ва жун тайёрлаш бўйича ярим йиллик планни муваффақиятли адо этди.

Харидорлар турли-туман саноат молларини, айниқса маданий-маиший буюмларни, хўжалик учун зарур бўлган нарсаларни кўпроқ сотиб олмоқдалар. Китоб сотиш кўпайди. 1968 йилдаги энг қувончли ҳоллардан бири шуки, савдо фондида маҳаллий маҳсулотлар салмоғи республика бўйича 46,9 процентни ташкил этмоқда. Бу ҳам аҳолининг харид қуввати тобора юксалиб бораётганлигини ҳисобга олиб кўрилган тадбирлар яхши натижалар бераётганлигини тасдиқлайди.

Товар оборотининг ўсиши, маданий хизмат кўрсатишнинг яхшиланиши ва савдо корхоналари ҳамда ташкилотларида рентабелликнинг ортиб бораётганлигини планлаштириш ҳамда хўжалик юритишнинг моддий рағбатлантириш системаси амалга оширилганлигининг натижаларидан бири деб баҳолаш мумкин. Савдо корхоналари ва ташкилотлари янгича ишлашга кўчиб товар оборотини тезлаштирмоқдалар ва фойда олишни яхши йўлга қўймоқдалар. Республикада давлат савдо системасининг барча тармоқлари ва матлубот кооперацияси ташкилотлари ҳамда корхоналардан анчагинаси янги системага кўчиб ишламоқда.

Аҳолига савдо хизмати кўрсатиш ишларини яхшилашда савдо базаларининг моддий-техника жиҳатдан пухталиги муҳим роль ўйнайди. Эндиликда республика Савдо министрлиги ва «Ўзбекбирлашув» правлениеси йирик савдо корхоналари қуриш йўлидан бормоқда. Тошкент марказий универмаги, Чилонзордаги савдо марказидан кейин Фарғонада «Баҳор» ресторани, Тошкентда «Дружба» кафеси ва бошқа корхоналар барпо этилди. Шу беш йилликда Фарғона, Самарқанд, Бухоро, Нукус, Термизда йирик универсал магазинлар, республикадаги кўпгина шаҳар ва районларда анчагина кўркам магазинлар, ошхоналар, кафелар ишга туширилди. Тошкентдаги 650 ўринли «Гулистон» ресторани, Самарқанддаги «Табассум», «Светлана» кафелари, Денов, Бешкент, Бўка, Пахтаорол, Зомин районларида катта магазинлар қурилди. Қува районидаги икки қаватли «Салом» чойхонаси ҳам кўпчиликка манзур бўлмоқда. Республикамиз қишлоқларида ҳам бу соҳада анчагина ишлар қилинди.

Кейинги йилларда республикада маҳсулотлар сақланадиган холодильниклар, сабзавот ва картошка базалари, буюмлар сақланадиган замонавий омборлардан анчагина қурилди, мавжудлари кенгайтирилди. Савдо ва умумий овқатланиш тармоқларининг ходимлари харидорларга қулайлик туғдириш мақсадида хизмат кўрсатишнинг прогрессив усулларини қўлламоқдалар. Республикадаги бир қатор магазинлар ихтисослаштирилган. Янги типдаги такомиллашган савдо уйлари, кийим-кечак, газлама, пойафзал сотиладиган уйлар, «Минг бир буюм» магазини пайдо бўлди. Харидорларимиз ўз-ўзига хизмат кўрсатадиган озиқ-овқат магазинлари, намуналар бўйича савдо қиладиган магазинларнинг очилганлигини қувонч билан кутиб олдилар. Кейинги вақтда буюмларга олдиндан буюртмалар қабул қилиш жорий қилинганлиги, паловхоналар, кабобхоналар, лаъмонхоналар очилганлигидан ҳам харидорлар хурсанд бўлмоқдалар. Балиқ пишириб сотиш, сосискалар сотиш йўлга қўйилган.

Ғ. ЮСУПОВ,
Ўзбекистон ССР савдо министри.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг ўтган йил 7 мартда умумий овқатланиш тармоқларини янада яхшилаш ҳақида чиқарган қарори савдо системаси ходимлари учун муҳим йўлланма бўлди. Бу қарорни амалга ошириш учун республика умумий овқатланиш ташкилотлари ва корхоналари астойдил кураш бошладилар. Натижада ўтган йил плани бу соҳада ортиғи билан бажарилди.

Ҳамма ердаги сингари савдо системасида ҳам кадрлар ҳал қилувчи роль ўйнайди. Савдо ходимлари харидорларга ҳар жиҳатдан яхши хизмат кўрсатиш учун барча тадбирларни амалга оширмоқдалар. Энг яхши ишлаган ходимларни халқимиз қадрлайди. Партия ва ҳукуматимиз уларнинг меҳнатига муносиб баҳо бермоқда. Совет савдосини ривожлантириш ва такомиллаштириш соҳасидаги хизматлари учун республикадаги давлат ва кооператив савдоси ходимларидан 323 киши СССР орденлари ва медаллари билан, 5086 киши «Совет савдоси аълочиси» ва «Совет матлубот кооперацияси аълочиси» нишонлари билан мукофотланган. 51 савдо ходими Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган савдо ходими деган фахрий унвонга сазовор бўлди.

Бугун савдо ходимларининг байрами. Ҳар байрамда қилинган ишларга якун ясаш одат тусига кириб қолди. Шу билан бирга йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш тадбирлари ишлаб чиқилади. Бу йилги байрамни савдо ходимлари янги муваффақиятлар билан кутиб олдилар. Олти ойлик план асосий кўрсаткичлар бўйича ортиғи билан адо этилди. Савдо маданиятини ошириш соҳасида ҳам бирмунча ишлар қилинди.

Шу кунларда ҳамма ташкилий ишлар барча дўконларга саноат корхоналари ишлаб чиқараётган ва улгуржи базалар қўлида бўлган товарларни узлуксиз келтириб туришга қаратилган. Дўконларда зарур маҳсулотларнинг доим муҳайё бўлишига эришмоқчимиз. Нон ва нон маҳсулотлари, гўшт ва сут, спиртсиз ичимликлар, картошка, сабзавот, мева-чева ва мороженое магазинларга кўплаб келтирилиб сотилмоқда. Умумий овқатланиш корхоналарида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларни кўпайтиришга ҳам зўр берилмоқда.

Шу билан бирга, ҳамма ишимиз яхши бормоқда дейиш учун ҳеч қандай асос йўқ. КПСС XXIII съездининг қарорларида аҳолига савдо хизмати кўрсатишни янада яхшилашнинг энг ёрқин йўллари белгилаб берилган. Бу вазифаларни амалга ошириш учун ҳали жуда кўп ишлар қилишимиз зарур. Олинган социалистик мажбуриятларда товар обороти бўйича йиллик планни муддатидан илгари бажарамиз деб сўз берганмиз. Савдо ходимлари ана шу бурчларини адо этиш учун астойдил бел боғлаганлар.

Аммо ишимизда юз бераётган баъзи камчиликлар ҳам борки, буни товар обороти бўйича белгиланган ярим йиллик план 0,8 процент кам бажарилганлиги ҳам кўрсатиб турибди. Ишдаги бу қолоқликни йилнинг қолган ойларида бартараф қилиш учун курашилмоқда. Товар обороти планини бажаришда саноат корхоналари муҳим роль ўйнайди. Республика саноати савдо тармоқларига ўтган йили 20,7 миллион сўмлик кам, шу йилнинг ярим йилида эса пландагига қараганда 23,3 миллион сўмлик кам маҳсулот берди. Бунда албатта савдо ходимлари ҳам айблидирлар. Харидорлар олдидаги бурчларини ҳалол бажариш учун саноат корхоналари билан алоқани янада мустаҳкамлаш зарур.

Аҳолига яхши хизмат кўрсатиш учун магазинлар тармоғи яна ҳам кенгайтирилиши ва улар шаҳарлар ҳамда районларда тўғри жойлаштирилиши лозим. Бизнингча, бу масала билан жиддийроқ шуғулланиш керак. Савдо тармоқларини ривожлантириш ва уларни мақсадга мувофиқ жойлаштириш илмий жиҳатдан пухта асосланган бўлиши зарур. Шаҳарлар, ишчи посёлкалари ва қишлоқлардаги харидорларнинг фикри ана шундай.

Шаҳарларда, қишлоқларда ҳамда ишчи посёлкаларида савдо қилишнинг янги формаларини кенг кўламда амалга ошириш тадбирларини кўрмоқдамиз. Бу йил яна бир қанча жойларда ўз-ўзига хизмат кўрсатадиган озиқ-овқат магазинлари, товарларнинг намунасини қўйиб сотадиган магазинлар очилади. Озиқ-овқат маҳсулотларини олдиндан берилган буюртмалар бўйича уйларга етказиб бериш усули кенгроқ жорий этилади. Ярим фабрикатлар сотиш тармоқлари иши тағин ҳам яхшиланади.

Беш йилликда савдо тармоқларининг моддий-техника базаси анча мустаҳкамланади. Савдо министрлиги ҳамда «Ўзбекбирлашув» правлениеси 1968 — 1970 йилларда магазинларда савдо қилиш ўринларини кўпайтириш, умумий овқатланиш тармоқларида хизмат кўрсатувчилар сонини ошириш, маҳсулотлар сақланадиган холодильниклар, омборлар ва майдонларни кенгайтириш тадбирларини ишлаб чиқди. Яқин вақт ичида Тошкентда 24 минг тонна сабзавот сақланадиган комбинат, Нукусда 800 ўринли, Андижонда 550 ўринли кафе ишга туширилади. Тошкентда яна бир катта ресторан қурилмоқда. У 2 минг ўринли бўлади. Самарқандда 520 ўринли ресторан қурилиши бошлаб юборилади.

Хуллас савдо ходимлари харидорларнинг талабини ҳисобга олиб иш тутиш йўлидан бормоқдалар. Биз савдо ходимлари харидорнинг айтгани-айтган бўлиши учун барча тадбирларни кўраверамиз.

ХАЛҚҚА ХИЗМАТ — ОЛИЙ ҲИММАТ

ГУНАФША

БУ ЕРДА Чилонзорни таърифлаб ўтирмаймиз: чунки Тошкентнинг бу районида кўп қаватли биноларнинг гўзаллигию салобатини, маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг бир меъёрда яхши ишлашинию савдо тармоқларининг кўплигини ҳамма яхши билади. Аммо, ҳозирча республикада ягона ҳисобланган ва жуда чиройли қурилган «Гунафша» номли 31-гастроном ҳамманинг диққатини ўзига тортиб турибди.

Ҳозир Тошкентда нима кўп, савдо шохобчаси ва гастроном кўп. «Гунафша»нинг ана шулардан афзаллиги ва ҳамманинг диққатини ўзига тортаётганлиги нимада?

С. СОДИҚОВ: — РЕСПУБЛИКА «ГАСТРОНОМ» БИРЛАШМАСИНИНГ БОШҚАРУВЧИСИ. — Биз ана шундай савдо шохобчаларини кўпайтириш ва кенгайтириш ниятидамиз. Харидорнинг асабига тегиш ва унинг сал бўлса-да, кутиб қолишига йўл қўймаслик учун ана шундай савдо шохобчасини яна кўпайтирамиз.

А. ИМОМОВ: — «ГУНАФША»НИНГ ДИРЕКТОРИ. — Ўзингиз кўриб тургандек янги гастроном ҳамма қулайликларга эга. Харидорнинг қимматли вақтини йўқотмаслиги учун ҳатто электр нурларидан ҳам фойдаландик. Ҳар бир бўлимнинг юқорисидаги табло қайси харидорга нима кераклигини турли рангларда ёритиб туради.

«Гунафша»нинг хизматчилари юз кишига яқиндир. Турли хил маҳсулотларни сақлаш учун совутгичлар, омборхоналар муҳайё қилиб қўйилди. Йўл-йўлакай ўтаётган харидорларнинг вақтини олмаслик учун «Доналар бўлими»ни ташкил этдик. Бу ерга кирган киши ўзига керак бўлган гугурт, консерва, чой, шоколадларни бир онда савдо қилиб чиқиб кетиши мумкин.

И. ДУПИН: ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИНИНГ СЕКРЕТАРИ. — Янги гастрономнинг аҳолига яхши хизмат қилиши учун Москва ва Ленинградда командировкада бўлдик. Уларнинг илғор тажрибаларини ўргандик. Бу эса бизга жуда яхши натижалар берди. Буни «Гунафша»га келган ҳар бир киши яққол ҳис қилиши мумкин. Ҳозирча ҳар куни 8 минг сўмлик савдо қилишни мўлжаллаб қўйдик.

«Гунафша»га савдо системасида кўп йиллаб яхши ишлаган Т. Кресталова, М. Ҳамзаева, Ж. Ғуломов, М. Комолиева кабилар тортилди. Улар ёшларга ўз тажрибаларини меҳр билан ўргатишларига шубҳа йўқ.

Б. ЗОҲИДОВ: — БИНОНИНГ АРХИТЕКТОРИ. — «Гунафша»ни планлаштиришда харидорларга қулайлик бўлишини диққат марказида тутдик. Башарти янги савдо шохобчаси харидорларга ёқса, республикамизнинг бошқа шаҳар ва қишлоқларида ҳам шундай бинолар қурса бўлади.

Кеча «Гунафша» ўз бағрини харидорларга очди.

В. МАҲКАМОВ.

Суратда: «Гунафша»нинг ички кўриниши.

А. Тўраев фотоси.

Ҳозирги замон ревизионизмининг характерли хусусияти шуки, «сўллар» ва ўнглар илмий коммунизмга қарши курашда ҳар қачонгидан кўра кўпроқ қўшилиб кетмоқдалар. Бирдан-бир интернационал таълимот бўлмиш ленинизмни «миллий нусхалар», «моделлар» билан алмаштиришга интилиш, социалистик интернационализмдан юз ўгириш ва буржуа миллатчилиги томон оғиш — Мао Цзэ-дун бошлиқ бузғунчи гуруҳ билан ўнг ревизионистларни бирлаштирмоқда. Антисоветизм, СССР ва КПСС шаънига туҳмат қилиш, социалистик мамлакатларни ва уларнинг партияларини бир-бирига қарама-қарши қўйиш — барча ревизионистларнинг муштарак платформасидир. Аслини олганда, улар бу борада ошкора антикоммунизм билан бирлашадилар.

Халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати партия, хусусан ҳукмрон партия ўз сафларида ғоявий иккиланиш ва пароқандалик бўлишига йўл қўёлмайди, марксизм-ленинизмга ёт бўлган ва партиянинг программ, тактик ва сиёсий йўлига зид бўлган қарашларнинг тарғиб этилишига йўл қўёлмайди, деб таълим беради. Марксчи-ленинчи партияларнинг ўз ғоявий бирлигини янада мустаҳкамлаш учун, буржуа ва ревизионистик концепцияларни, фракциячиликни ва фракциячилик курашини партияга мажбуран қабул қилдириш йўлидаги ҳар қандай уринишларга қарши зўр бериб ҳаракат қилаётганлиги тамомила тушунарлидир.

Масалан, Чехословакиядаги кўп коммунистларнинг нима учун ташвиш тортаётганлигини билиб олиш мумкин. Уларнинг бу ташвиши Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг май пленумида ва яқинда бўлиб ўтган партия конференцияларида ўз ифодасини топди. Улар активлашиб қолган ва марксизм-ленинизмнинг асосий принципларига қарши, партиянинг раҳбарлик ролига, социалистик тузумга қарши ошкора шиддатли ҳужум қилаётган ўнг, антисоциалистик кучларга қарши курашни қатъиян кучайтириш зарур эканлигини таъкидладилар. Империалистик марказлар қўллаб-қувватлаётган контрреволюция кучлари қаттиқ зарбага учрамай, Чехословакия Социалистик Республикасидаги социалистик тузумга қарши кенг ҳужумни кучайтириб юборганликлари уларни ташвишга солмай қололмайди. Партиянинг ичида, шунингдек унинг раҳбарлигида бўлган ҳамда партиянинг ғоявий ва ташкилий бирлигига путур етказиш, партияни ғоявий-назарий жиҳатдан қуролсизлантиришга уринаётган антисоциалистик унсурларнинг фикрига қўшилган баъзи кишиларнинг тутган позицияси ва ҳаракатлари ҳам коммунистларни сергак бўлишга ундайди.

Бу пленумда жумладан, партия аъзоси, ёзувчилар союзи раисининг ўринбосари Ян Прохазка ва унинг баъзи маслакдошларининг қарашлари жиддий танқид қилинди. Прохазка Франс Пресс агентлигининг мухбири билан суҳбатда социалистик тузумга, қардош мамлакатларга ва уларнинг партияларига, марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принципларига очиқдан-очиқ туҳмат қилди. Чехословакия ишчилар синфини консерватизмнинг резерви қаторига қўйди ва ўз фикрини шу сўзлар билан тамомлади: «Оппозиция майдонга чиқиш ҳуқуқига эга бўлмайдиган демократлаштиришни тасаввур этолмайман». Ҳақиқий коммунистлар шу хилдаги «эътиқодли марксистлар», «коммунистик партиядаги янги кучларнинг арбоблари» айтган гапларига бепарво қарай олмайдилар, албатта.

«2000 сўз» номини олган баёнотнинг матбуотда пайдо бўлиши Чехословакия коммунистларини ва уларнинг бошқа қардош партиялардаги дўстларини катта ташвишга солиб қўйди. «2000 сўз» — Чехословакияда ва чет элларда «либераллаштириш», «демократлаштириш» ва ҳоказолар тўғрисидаги иғвогарликдан иборат мулоҳазалар ниқоби остида Чехословакиянинг 1948 йилдан кейинги бутун тарихига, Чехословакия меҳнаткашларининг социалистик ғалабаларига туҳмат қилиш ва уларни чиппакка чиқаришга, Чехословакия Коммунистик партиясини ва унинг раҳбарлик ролини обрўсизлантиришга, чехословак халқининг қардош социалистик мамлакатлар халқлари билан дўстлигига путур етказишга, контрреволюция учун йўл очиб беришга уринаётган кучларнинг программасидир. Чехословакия Коммунистик партиясининг фавқулодда съездига тайёргарлик кўрилаётган масъулиятли бир даврда контрреволюциянинг кенг тарқатилаётган бу платформаси рад этилиши бир ёқда турсин, балки партия сафларида ва унинг баъзи раҳбарлари орасида очиқдан-очиқ ўз тарафдорларини топди. Бу баёнотни ёзган ва унга тарафдор бўлган «партия аъзолари»нинг коммунистлигидан нима қолди, деган савол тушади?

Қардош партиялар марксизм-ленинизм идеологияси асосида ўз жипслигини қатъиян мустаҳкамлаб борган ҳолда, ўз сафларининг поклиги тўғрисида ғамхўрлик қилмоқдалар, ўзларининг бутун идеология фронтини кучайтириб бормоқдалар. Бу партиялар коммунистлардан, уларнинг қаерда ишлашидан қатъий назар, ғоявий жиҳатдан жиддий синовдан ўтган партия йўлини пухта амалга оширишни талаб қилмоқдалар. Пропаганда, агитациянинг, ғоявий таъсир кўрсатишнинг матбуот, радио, телевидение каби оммавий ва энг кучли воситаларига алоҳида эътибор берилмоқда. Лениннинг матбуотнинг партиявийлиги тўғрисидаги қоидаси коммунистлар учун асосий қўлланма бўлиб қолмоқда. В. И. Ленин бундай деб ёзган эди: «Кундалик пропаганда ва агитация ҳақиқатан коммунистик характерда бўлиши керак. Партия қўлида бўлган ҳамма матбуот органлари пролетар революцияси ишига ўзларининг содиқ эканликларини исбот қилиб берган ишончли коммунистлар томонидан таҳрир қилиниши лозим» (Асарлар, 31-том, 205-бет).

Буржуача «танқид эркинлиги» тарафдорлари устидан кулиб, Владимир Ильич «абсолют эркинлик»ни риёкорлик деб, буржуача ёки анархистик гап, деб атаган эди. «Партия, — деб ёзган эди В. И. Ленин, — шундай ихтиёрий бир иттифоқдирки, агар у партияга зарарли қарашларни ёювчи аъзолардан ўзини тозаламаса, аввал ғоявий жиҳатдан, кейин эса моддий жиҳатдан албатта бузилиб, тарқалиб кетиши муқаррардир. Партияга нима хилоф-у, нима хилоф эмаслигини белгилайдиган нарса партиянинг программаси, партиянинг тактикага оид қарорлари ва партиянинг уставидир». (Асарлар, 10-том, 35-бет).

3.

Коммунистик партия ягона маслакдаги кишиларнинггина эмас, балки биргаликда ҳаракат қилувчиларнинг ҳам партиясидир. Бу партиянинг ғоявий бирлиги, — деб таъкидлаган эди В. И. Ленин, ташкилотнинг бирлиги билан, ташкилий жипслик билан мустаҳкамланиши лозим.

Марксчи-ленинчи партия ўз программасида сиёсати, тактикаси асосланган революцион назариягагина эмас, балки ўз қурилишининг ташкилий принципларига, партия ички ҳаётининг қоида ва нормаларига ҳам жуда катта аҳамият беради. В. И. Ленин ўз революцион фаолиятининг ҳамма босқичларида партиянинг ташкилий қурилиши тўғрисида нақадар зўр ғамхўрлик қилганлиги ҳаммага маълум. В. И. Ленин ҳар қандай ниқобдаги оппортунистларга қарши шафқатсиз курашда идеологик ва сиёсий принциплар билан бир қаторда партиянинг ташкилий асосларини ва шуларга мувофиқ суратда партия ички ҳаётининг нормаларини ва партия раҳбарлиги принципларини ҳам ишлаб чиқди ва қаттиқ туриб ҳимоя қилди. Ана шу принцип ва қоидаларнинг кучи ҳамда ҳаётийлиги КПССнинг бутун тажрибасида синаб кўрилди, исбот қилинди. Бу принцип ва қоидалар большевикларнинг энг оғир синовлардан ғолиб чиқишларига, жаҳоншумул тарихий аҳамиятга эга бўлган вазифаларни муваффақиятли ҳал этишларига имконият туғдирди.

Марксизм-ленинизм назарияси каби ленинча ташкилий принциплар ҳам интернационал аҳамиятга эгадир, чунки коммунистик партияларнинг идеологияси, мақсадлари, вазифалари уларнинг моҳияти, тарихий миссияси шу принципларни тақозо этди. Коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг 1960 йилда бўлиб ўтган Кенгаши ўз Баёнотида буни таъкидлади.

Марксчи-ленинчи партиялар демократик централизм асосида қурилган бўлиб, шу асосда иш кўрмоқдалар. Кейинги вақтларда ўтакетган антикоммунистлар ҳам, ўнг ва «сўл» ревизионистлар ҳам демократик централизм принципига жуда қаттиқ ҳужум қилмоқдалар. Ҳозирги замон ревизионистлари ҳам ўтмишдошлари каби ана шу асосий, раҳбар принципни ҳар қандай йўллар билан бузиб тасвирламоқдалар, централизм билан демократизмнинг узвий бирлигини парчалаб ташлашга, уларни бир-бирига қарама-қарши қўйишга ва бинобарин, умуман бу принципга путур етказишга уринмоқдалар.

Демократик централизмнинг бир томонини ҳар қандай йўсинда бўрттириб кўрсатиш амалда партияни ҳалок қилишга олиб боради, деган рад этиб бўлмайдиган ҳақиқатни зўр бериб хас-пўшлаб ўтмоқчи бўладилар. Тарих ва ҳозирги замон буни исбот қилувчи яққол далилларни кўрсатиб турибди. Бу далиллар шуни курсатадики, ана шу принципни ленинча тушунмаслик партияни ё ўзига хос мунозара клубига, ғулғула соладиган, лекин ўз ишида шаклланмаган, жипслашиб, актив ҳаракат қила олмайдиган тарқоқ ташкилотга айлантириб юборишга сабаб бўлиши мумкин ёки Хитойда содир бўлаётганидек, партияни бюрократик сектантлик ташкилоти билан алмаштиришга олиб келиши мумкин. Ана шу бюрократик сектантлик ташкилотида партия аъзолари ролининг ҳеч қандай аҳамияти йўқ, ташкилот аъзоларини Мао Цзе-дун бошлиқ майда буржуа-шовинистик тўданинг хоҳиши пассив суратда ижро этувчиларга айлантириш учун уринмоқдалар.

Аслини олганда, демократик централизмга қарши партия сафларининг ирода ва ҳаракат бирлигини таъминловчи ташкилий тадбирларга қарши қаратилган бошқа баъзи фикрлар ҳам хушёр бўлишга ундайди. Чехословакиядаги баъзи публицистлар Чехословакия Коммунистик партияси уставига киритилиши мумкин бўлган ўзгаришларни муҳокама қилганларида мана нималарни таклиф этадилар. Р. Паролек («Руде право» газетасининг 26 июнь сони) бундай деб ёзади: «Демократик централизм принципини тўла сақлб қолган ҳолда» партиядаги озчиликни қуйидаги ҳуқуқлар билан — партиянинг раҳбар ва контроль қилувчи органларида ўз вакилларига эга бўлиш ҳуқуқи билан, ўз позициясини протоколга ёзиш, партия матбуоти органларида уни эълон қилиш ҳуқуқи билан, маълум вақт ўтгандан кейин ўз позициясини район, область ва умумдавлат форумларида яна илгари суриш ҳуқуқи билан таъминлаш зарур», деб ҳисоблайди. Бошқа бир автор (И. Гаек) бундан ҳам ошиб тушади. У демократияни ривожлантириш манфаатларини кўзлаган бўлиб, партияда фракция ва гуруҳбозликка йўл қўйиш мумкин эмаслиги тўғрисидаги қоидани уставдан чиқариб ташлашни таклиф этади.

Бу таклифлар демократик централизмнинг, партия ғоявий ва ташкилий бирлигининг ленинча принципига путур етказишга, бу бирликни хўжа кўрсинга бўладиган расмий бирлик билан алмаштиришга олиб боражагини кўрмай қолиш мумкин эмас. Бунинг устига, Чехословакия Коммунистик партиясининг съездида тасдиқланган ва ҳозир амалда бўлган партия уставида қабул қилинган энг муҳим принциплар ва қоидаларни амалда ўзбошимчалик билан бекор қилиш йўлидаги уринишлар ошкора тус олмоқда ва бу билан партиянинг ташкилий асосларига, унинг раҳбарлик йўлига путур етказишга ҳаракат қилинмоқда. Антисоциалистик ва ревизионист кучлар партиянинг кадрларига қарши туҳмат кампаниясини олиб бормоқдалар, партияга содиқ бўлган соф виждонли коммунистларнинг обрўсини тўкмоқдалар.

В. И. Ленин демократияни централизмга қарама-қарши қўйишни танқид қилиб айтган эдики ҳақиқатда демократик маънодаги централизм коммунистларнинг ва партия ташкилотларининг активлиги ва фаолиятини кучайтиришни, сиёсатни ишлаб чиқишда ва янги вазифаларни қўйишда фикрлашиб олишни кўзда тутади. Централизмни изчиллик билан амалга ошириш, уни демократизм билан, интизомни партиялилар оммасининг ташаббуси билан, коммунистларнинг партия ҳаёти ва партия сиёсатига доир ҳамма масалаларни муҳокама этиш ва ҳал этиш ҳуқуқини, қабул қилинган қарорларни сўзсиз, албатта бажариш билан узвий равишда қўшиб олиб бориш лозим, холос.

Партиянинг кенг ички демократияси, ҳар қандай масалаларни муҳокама қилиш вақтида ўз фикрини айтиш эркинлиги ва кўпчиликнинг иродаси билан қарор қабул қилинганидан кейин темир интизом, ҳар бир коммунистнинг бурчи, унинг бу қарорга шахсан қандай муносабатда бўлишидан қатъи назар, ана шу қарорни амалга ошириш учун ҳамма зарур чораларни кўришдан иборат эканлиги — марксчи-ленинчи партиянинг эътироз этиб бўлмайдиган қонуни ана шундай. «...Кўпчиликнинг иродаси,— деб таъкидлаган эди В. И. Ленин,— амалга оширилмаган тақдирда, партиявийлик тўғрисида ҳам, ҳатто умуман уюшган сиёсий ҳаракат тўғрисида ҳам сўз бўлиши мумкин эмас». (Асарлар, 20-том, 586-бет). Кўпчиликнинг иродаси чинакам демократиянинг худди ўзгинасидир. Бу демократиянинг бузилиши озчиликнинг ўз фикрини кўпчиликка қабул қилдириш йўлидаги антидемократик уринишидан бошқа бир нарса эмас.

Ленинча ташкилий принципларни ва партия ҳаёти нормаларини тўғри талқин қилиш ва изчил амалга ошириш партиянинг ўз сафларида юксак даражадаги жипслик, мустаҳкам онгли интизом, ирода ва ҳаракат бирлигини амалда кучайтиришига ёрдам беради, партиянинг олдида турган вазифаларнинг муваффақиятли бажарилишини таъминлайди.

* * *

Бизнинг партиямиз ғоявий ва ташкилий жиҳатдан ҳеч қачон ҳозиргидек кучли ва монолит бўлмаган эди. Партия ўзининг енгилмас ички бирлиги билан Советлар мамлакатидаги барча меҳнаткашларнинг бузилмас ғоявий сиёсий бирлигини, уларнинг ўз авангарди — КПСС теварагига жуда маҳкам жипслашганлигини ифода этади.

В. И. Лениннинг таълимоти ва васиятларига содиқ бўлган партия ўз сафларини жипслаштириш, ўз фаолиятининг ҳамма томонларини такомиллаштириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиб келди ва ҳозирда ҳам шундай ғамхўрлик қилмоқда. КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми партия билан халқнинг бирлигини бундан буён ҳам бутун чоралар билан мустаҳкамлаш, идеология ишини, марксизм-ленинизм улуғ таълимотини пропаганда қилишни ҳар томонлама кучайтириш зарур эканлигини яна бир марта таъкидлади.

КПСС ўзини халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг ажралмас, таркибий бир қисми деб ҳисоблайди ва марксизм-ленинизм ҳамда пролетар интернационализми принциплари асосида социалистик мамлакатларнинг бирлигини, коммунистлар жаҳон армиясининг жипслигини мустаҳкамлаш учун қўлидан келган ҳамма чораларни кўради. КПССнинг бутун фаолияти қардош[illegible] синфий бирдамликнинг жонли т[illegible], интернационал бурчни фидокорона бажариш намунасидир.

КПССнинг енгилмас кучи — у[illegible] Ленин байроғига, марксизм-ленинизм революцион таълимотига содиқлиги[illegible]

С. СЕЛ[illegible]

Бугун Софияда ёшлар ва студентларнинг IX Жаҳон фестивали бошланади

СОФИЯ МЕҲМОН КУТМОҚДА

Болгарлар уйида азиз меҳмон кутилаётган пайтда унинг келишига бутун оила тайёргарлик кўради. Халқимизда «Меҳмон кутадиган хонадоннинг уй бекаси уйқусиз бўлармиш», деган гап бор. Чиндан ҳам уй бекалари тонг ёриши биланоқ ишга тушадилар — хамир қорийдилар, анъанага айланиб қолган «банница»лар —болгар пирожнийлари тайёрлашади. Уй хўжайини эса, юзаки қараганда, бамайлихотир юрса-да, ич-ичидан тўлқинланган бўлади, «эркаклар иши» билан шуғулланади: меҳмонлар ўзларини қулай ҳис қилишлари учун хоналардаги мебелларни саранжом-саришталайди...

Шу кунларда — ёшлар ва студентларнинг IX Жаҳон фестивали арафасида бизнинг мамлакатимиз азиз меҳмонларни кутаётган каттагина хонадонни эслатади. Мезбонлар —болгар ёшлари анчадан бери фестиваль ҳисси билан яшаяптилар. Хуллас, бу ўринда «яшаяптилар» сўзи ҳам камлик қилади. Болгар ёшлари фестиваль ҳисси билан нафас оляптилар. Ҳар бир ёш болгар ёшлик анжуманининг бевосита иштирокчиси бўлишгина эмас (улар 25 мингга яқиндир), балки бошқа меҳмонлар ҳам Болгарияда ўзларини худди уйидагидек ҳис этишларини истайдилар.

Фестиваль пойтахти ёш бинокорлар, боғбонлар, рассомлар меҳнати билан қайта ясанди. Софиянинг шарқий қисмида бутун бир янги уй-жойлар шаҳарчаси барпо этилди. Бу ерда фестиваль қатнашчилари яшайдилар. Олти минг ўринли ҳашаматли спорт зали томошабинлар келишига тахт турибди. Янги сузиш ҳавзалари, теннис кортлари меҳмонларни кутяпти. Пойтахтдаги кўплаб кинотеатрлар ва театрлар, ресторанлар ва магазинлар реконструкция қилинди. Майдонларда ва кўчаларда эстрада майдончалари дид билан жиҳозланди.

Фестиваль арафасида боғбонлар ҳам ўзига хос имтиҳондан ў т д и л а р. Ёшлик анжумани пойтахти янада гўзал бўлиб қолди. Марказий кварталларда ва шаҳар чеккасидаги кўчаларда, боғларда ва гулзорларда — ҳамма ерда гул ҳукмрон. Гул кўп. Уларни жамоат ташкилотлари биноларининг деразаларида ҳам, турар жойларнинг деразаларида ҳам кўриш мумкин. Шаҳарга кираверищ ҳам ажойиб гулзорлар билан безанган.

София байрамни кутаркан, фақат қиёфасинигина ўзгартириб қўймади. 1 июлдан автобуслар, трамвайлар ва троллейбуслар кондукторсиз ишлай бошлади. Шаҳар аҳолиси бу янгиликни зўр мамнуният билан кутиб олди. Бу шаҳарликларга ҳам, фестиваль қатнашчиларига ҳам қулай бўлади.

Анжуманга пойтахтнинг медицина ходимлари ҳам фаол тайёргарлик кўрдилар. Махсус «сиҳат-саломатлик группалари» ташкил этилди, санитария назорати уюштирилмоқда. Фестиваль қатнашчиларининг сиҳат-саломатлиги чакана ишлардан эмас...

Ҳа, байрам нафаси ҳар қадамда сезилиб турибди. Энг муҳим «янгиликлар» ҳозирча макетлардагина ифодаланган. Мен Миллий тайёргарлик комитетининг расмлик устахонасида бўлдим. Бу ерда фестиваль Софиясини унинг бутун салобати билан томоша қилишга муваффақ бўлдим. Келинг, яхшиси бу ҳақда кейинроқ ҳикоя қилармиз. Ҳозирча бу сир.

Анжуманга тайёргарлик бошқа фронтда ҳам олиб борилди. Корхоналарда ва қишлоқ хўжалик кооперативларида, институтларда ва мактабларда — ҳамма ерда йиғилишлар ва суҳбатлар ўтказилди. Комсомол ташкилотларида фестиваль билан боғлиқ проблемалар муҳокама қилиниб, ҳал этилмоқда. Болгариянинг ёш авлоди ўзининг маънавий ва жисмоний соғломлигини, мақсадга интилганлигини, коммунистик таълимотнинг ҳақиқатлигига чуқур ишонч билан қараётганлигини, социализм ғояларига содиқлигини ва буржуа пропагандасининг ҳар қандай таъсирига муросасизлигини кўрсатмоқчи.

Яқинда мен София округ комсомол комитетида бўлдим. Унинг биноларидан бирида қизил боғламда кўплаб бежирим нарсалар турибди.

— Ажойиб совғалар-а! — беихтиёр хитоб қилиб юбордим мен.

— Булар делегатларга аталган совғалар. Уларни София округининг пионерлари тайёрлашган, — деб тушунтириш ди.

Маълум бўлишича, пионерлар ва чавдарчатлар (Болгарияда октябрятларни шундай деб аташади) ўз ташаббуси билан мактаб устахоналарида бир неча кунлаб ишлашди. Улар кўплаб совғаларни зўр дид ва маҳорат билан ясашди. Улар орасида В. И. Ленин ва Г. Дмитров портретлари солинган значоклар, оқ тинчлик кабутарлари, турли хил қўғирчоқлар, фестиваль эмблемалари ва бошқаларни кўриш мумкин. Бутун ёш Болгария фестиваль меҳмонларига энг асосий совғасини тайёрлаган. Бу қалбдан, дўстона кулги, бирдамлик ҳисси, тинчлик ва дўстлик шароитида яшаш учун интилишдир.

Елана ДИМИТРОВА,
Болгария журналисти.
София шаҳри.

ВЕНГРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИДАН Софияга 110 йигит ва қиз боради. Венгрия фестиваль делегациясининг маданий группаси шунча кишидан иборатдир. Миллий санъатни эса солистлар ва бадиий коллективлар намойиш қилади. Суратда: ансамбль артистлари Венгрия парламентининг қадимий биноси фонида қувноқ халқ танцасини ижро этмоқдалар.

МТИ—ТАСС фотоси.

Акмал ПУЛАТ

СОВЕТ САВДО ХОДИМИ

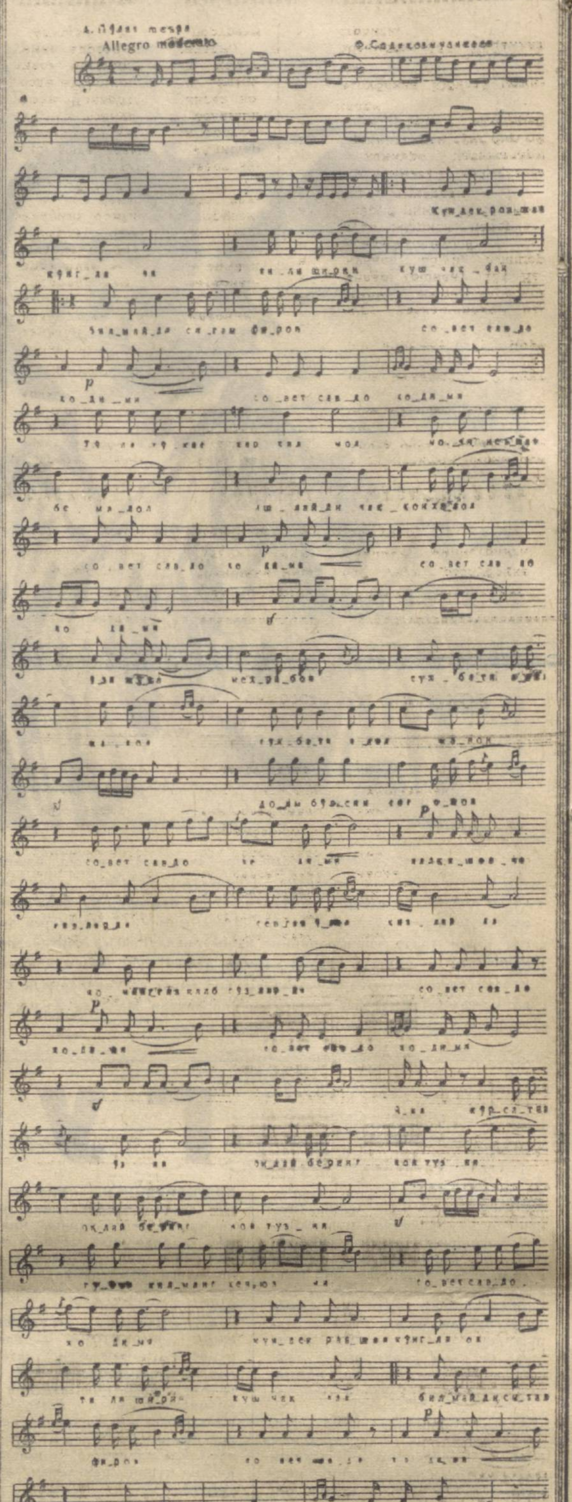

(Қўшиқ)

Кундек равшан, кўнгли оқ, тили ширин, хушчақчақ
Билмайди стам, фироқ совет савдо ходими,
Тўла-тўкис ҳар хил мол, нози-неъмат бемалол.
Ишлайди чаққон, ҳалол, совет савдо ходими.
Узи жуда меҳрибон, суҳбати асл, жонон,
Доим бўлсин соғ-омон, совет савдо ходими.
Халқ ишончи сизларда, севган ўғил-қизларда
Номингиз қалб, сўзларда совет савдо ходими.
Яна кўрсатинг ўзни, оқлайберинг нон, тузни
Тубан қилманг ҳеч юзни совет савдо ходими.
Кундек равшан, кўнгли оқ, тили ширин, хушчақчақ
Билмайди стам, фироқ совет савдо ходими.

Редактор ўринбосари Х. ЕДГОРОВ.

Турли мамлакатларда

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ГДР

1 сентябрдан 8 сентябргача Лейпциг кузги ярмаркаси ўтказилади. Бу ярмарка, деди ярмарканинг бош директори К. Шмейссер Берлинда бўлиб ўтган матбуот конференциясида Германия Демократик Республикасининг 20 йиллигига тайёргарлик кўриш шиори остида ўтади.

К. Шмейссер қуйидагиларни маълум қилди: ярмаркада 55 мамлакатдан келтириладиган 6 мингдан кўпроқ экспонат бўлади. 80 давлатдан 225 мингга яқин меҳмоннинг келиши кутилмоқда. ГДР ярмарканинг энг йирик қатнашчиси бўлади. ГДР республиканинг 3 минг экспонатини кўрсатади.

ВЕНГРИЯ

Венгриянинг Дебрецен шаҳрида уйсозлик комбинати қурила бошланди. Янги корхона замонавий совет машина-ускуналари билан таъминланади. Корхонанинг бу машина-ускуналари ҳар йили 2500 квартира тайёрлаш имконини беради. Комбинатни 1971 йилда фойдаланишга топшириш кўзда тутилмоқда.

РУМИНИЯ

Бухарестдаги энг катта музика магазинида совет грамофон пластинкаларини сотиш выставкаси очилди. Стендларда симфоник ва камер музикалар, СССР халқларининг музикалари, эстрада ва рақс куйлари ёзилган пластинкалар бор.

КУБА

Куба 26 июлда миллий қўзғолонининг 15 йиллигини нишонлади. Бу қўзғолон 1959 йилги революциянинг даракчиси бўлган эди. 1959 йилги революция эса, Куба халқини Батиста зулми устидан ғалаба қозонишга олиб келди.

Мамлакат меҳнаткашлари июль байрам тантаналари арафасида ўз муваффақиятлари ва келажакка мўлжалланган режалари ҳақида рапорт бердилар.

Ҳозир Кубада қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга ва аввало шакарқамиш етиштиришга катта эътибор берилмоқда. 1970 йилда қанд ишлаб чиқаришни 10 миллион тоннага етказиш кўзда тутилади, яъни шу йилдагига нисбатан қанд ишлаб чиқариш қарийб икки баравар кўпайтирилади.

Мамлакатда механизаторларнинг махсус бригадаси ташкил этилган. Юзлаб бульдозерлар ва бошқа машиналар ёрдами билан бир неча ой давомида буталар юлиб олинди ва қўриқ ерлар очилди. Бу ерларда ҳозирдаёқ шакарқамиш ўтказилмоқда. (ТАСС).

«ДЎСТ»ГА ТАҲДИД

Ғарбий Германиянинг неофашист ва реваншчилари кимга бўлмасин ўз заҳрини сочиб турмаса кўнгиллари жойига тушмайди. Яқинда улар Канадага ҳужум бошладилар, ваҳолонки бу давлат деярли йигирма йилдан бери НАТО блоки бўйича ГФРнинг иттифоқдоши ҳисобланиб келаётир. Бунга сабаб шуки, неофашистларнинг раҳбари Тадденга Канадага бориши учун рухсат берилмади. Тадден Канадада лекциялар ўқимоқчи эди. Тадденнинг «Дойче нахрихтен» газетаси ғазабга тўлиб-тошиб бу ҳақда шундай деб ёзди: «Канаданинг қўрқоқ маъмурлари атиги бир канча минг яҳудийларнинг измига билан иш кўрди. Бу сотқин мамлакатда ҳар доим сотқинлик ҳукм сурган эди».

Канада давлатининг тарихини ўрганиш ишига ўта реваншчи «Национ Эйропа» ҳафталиги ҳам ўз «ҳисса»сини қўшишга шошилди. Ҳафталикнинг фикрига кўра, Канадани инглиз ва французлар эмас, балки немис мустамлакачилари кашф этган эмишлар. Кейинчалик гўё улар «ашаддий усул билан олиб борилган антигерман ҳаракатлари туфайли куч билан ассимиляция қилинганликлари, сиёсий ва иқтисодий жиҳатдан камситилганликлари натижасида қонуний меросхўрликдан четга суриб қўйилган» эмишлар. «Уларнинг ўрнини эса украинлар ва яҳудийлар эгаллаб олган» эмиш. «Национ Эйропа» ҳафталиги канадалик немисларга «ўзларининг ким эканликларини дарров кўрсатиб қўйиш»ни маслаҳат беради.

Канадага қарши шов-шув бошланганининг ва Ғарбий Германия обивателлари юрагида қўзғотилаётган ирқчилик ва реваншчилик ҳиссиетларининг асл сабабини Нюрнбергда чиқадиган «Ахт-ур-блатт» нашрининг собиқ редактори Реттик-Хейдил қисқа ва аниқ қилиб шундай изоҳлади: «Германия — аҳолиси кўп бўлса ҳам ўзи кичик мамлакат, Канада эса аҳолиси кам, лекин жуда катта территорияга эга. Биз икки марта урушиб, икки марта енгилганмиз. Узоқ вақт тўпланиб етган ғазабдан энди сабр косалари синди».

ГФРда олиб борилаётган Канадага қарши кампания шу нарсани яна бир марта исботлайдики, Ғарбий Германия реваншчилари фақат Шарққа эмас, балки Ғарбга ҳам таҳдид солмоқдалар. Шу қаторда улар, Бонн ҳукуматини ўзларига дўст деб билган мамлакатларга ҳам дағдаға қилмоқдалар.

В. ЧЕРНИШОВ.
(«За рубежом»дан).

Ироқ бош министрининг матбуот конференцияси

БАҒДОД, 25 июль. (ТАСС). Бош министр Абдул Раззоқ ан Нойиб Бағдодда ўтказилган матбуот конференциясида гапириб, Ироқ дўст мамлакатлар билан, жумладан Совет Иттифоқи билан муносабатларни мустаҳкамлай беради, деди.

Ироқ бош министри араблар бирлигини таъминлашнинг аҳамиятини таъкидлаб, менинг ҳукуматим Араб мамлакатлари иттифоқи орқали, шунингдек Бирлашган сиёсий ва ҳарбий қўмондонлик орқали ҳаракат қилиб, қардош араб мамлакатлари билан муносабатларни мустаҳкамлаш мақсадида жиддий чоралар кўриш ниятида, деб айтди.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ Исроил босқинчиларига қарши араб партизанлари муваффақиятли ҳаракат қилаётганлиги тўғрисида Қоҳирага янгидан-янги хабарлар келиб турибди. Фаластин «Аласифа» ташкилотининг бу ерда тарқатилган ахборотида айтиладики, 21 ва 22 июлда ўтказилган партизанлар операцияси натижасида Исроил солдат ва офицерларидан бир неча киши ўлдирилган ва ярадор қилинган, 120 миллиметрли миномёт, 2 автомашина ва вездеход машинаси яксон қилинган.

◆ 24 августдан 30 августгача Қуйи Саксониянинг Линген ва Меппен районида НАТОнинг ҳарбий машқлари бўлади. Бу ҳарбий машққа «Кулранг бобр» деган шартли ном берилган.

«Франкфуртер алгемайне» газетасининг ёзишича, ҳарбий машқларда 4 мингга яқин Ғарбий Германия, Англия ва Голландия солдатлари, 1200 автомашина бронетранспортерлар ва бошқа техника қатнашади. Ҳарбий машқлар вақтида авиациядан ҳам фойдаланилади.

◆ Рейтер агентлиги мухбири Оммондан хабар беради: Исроил ва Иордан қўшинлари ўртасида яна отишма бўлган.

◆ «Жорнал до Бразил» газетасининг хабар беришича, Бразилиянинг аҳоли кўп яшайдиган Сан-Пауло шаҳрида шу йилнинг биринчи ярмида нарх-наво 13.46 процент кўтарилган. Шаҳарда нарх-наво 1967 йилнинг июнидан 1968 йилнинг июнигача ўтган вақт ичида 24,53 процент ошган, деб ёзади газета.

◆ Вьетнам Халқ армиясининг ҳаво ҳужумидан мудофаа қисмлари яқинда Нгеан вилоятида Американинг яна уч самолётини уриб туширдилар, деб хабар беради ВИА агентлиги.

Шундай қилиб, ВДР осмонида уриб туширилган Америка самолётларининг сони 3.050 тага етди. (ТАСС).

Томошалар. Эълонлар. Рекламалар.

РАДИО БУГУН

СССР ҲАРБИЙ-ДЕНГИЗ ФЛОТИ КУНИ

САВДО ХОДИМЛАРИ КУНИ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25—Байрам концерти. 9.30 — Рубобда чалинадиган куйлар, 10.30 —«Ҳарбий-Денгиз Флоти—Ватан посбони», 10.40 — Шарқ куйлари. 11.15 — «Табассум» радиожурнали. 12.15 — «Эрталабки салом» (Москва). 13.30 — «Савдо ходимлари сизлар учун» (концерт). 14.00— «Пахтакор» радиожурнали. 15.00 —«Савдо ходимлари куни», 15.10— Савдо ходимларининг талабларига мувофиқ концерт. 17.40—«Ўртоқ сотувчи» (русча), 17.50 — Эк[illegible] янгиликлари. 18.00 — Музи[illegible] салом. 18.40 — «Қоя». Му[illegible] новелла (русча). 19.20 — [illegible] 20.00 — «Ёш[illegible] 20.30 — Қув[illegible] 21.00 — «Дунё харитаси олдида». 21.10 — Севги қўшиқлари. 22.20 — «Табассум» (такрорий эшиттириш), 23.10—Таниш куйлар ва қўшиқлар.

29 ИЮЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Қўшиқлар. 9.15 — «Ажойиб кишилар ҳақида ҳикоялар», 9.30 — «Ялла» концерти. 9.50 — «Америка ишчиларига хат» (В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан, тожикча). 10.30 — Камер куйлар. 11.15 — «Беш йиллик кишилари» (русча). 11.25 — Халқ қўшиқлари. 12.15 — «Қуёшли илдиз». 13.30 — Концерт. 16.10 —«Қардош республикалар композиторларининг ижодий портретлари». Тожик композитори Я. Сабзанов. 16.50 — «Правда» газетасининг обзори, 17.00 — Ватан ва партия ҳақида шеърлар (татарча). 17.20 — Қозоқ куйлари. 18.00 — «КПСС—халқ партияси», 18.10 — Енгил куйлар. 19.20 — Концерт. 20.00 — «Юность Узбекистана» программаси. 20.30 — «Дўстлик хороводи» (русча концерт). 21.00 — Халқарс мавзуларда суҳбат. 21.10 — Кечки концерт. 22.30 — Х. Аббос «Қора қуёш» радиопостановкаси. 23.20 — Концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 10.00 — **Ж. Родари. Телефон бўйича эртак.** 10.40 — **Капитан Грант болалари** (бадиий фильм).

Узбек тилида: 12.00 — **Қувноқ минутлар** (болалар учун). 12.30 — **Мовий қўлтиқ капитанлари** (кинофильм). 13.40 — **Буни ҳар ким билиши керак** (рус тилида).

13.35 — **Кўрсатишлар программаси.**

14.00 — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

15.00 — **Хотин-қизлар сизлар учун.** 18.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Узбек тилида: 19.00 — **Эртак кетидан эртак. Али Бобо ва қирқ қароқчи** (мультфильм). 19.25 — **«Ахборот»** информацион программаси (рус тилида). 19.55 — **Бугун савдо ходимлари куни.** 20.55 — **«Ахборот»** информацион программаси. 21.25 — **Боз овози билан** («Ёшлик» кўрсатади). 22.25 — **Кўрсатишлар программаси.**

22.30 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Узбек тилида: 10.00 — **Уқув эшиттиришлари программаси. Физика.** 11.00 — **Химия.**

12.00 дан—**Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — ФРУНЗЕ ТЕЛЕСТУДИЯСИНИНГ ЭШИТТИРИШЛАРИ.

29 ИЮЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 19.00 — **Саёҳатчи қўзиқорин** (телефильм). 19.10 — **Телеянгиликлар.** 19.25 — **Жангчилар учун кинофильм.** 19.35—**Кўрсатишлар программаси.**

Узбек тилида. 19.40 — **Халқ контроли амалда.** 20.10 — **Ярим аср йилномаси, 1945 йил** (ҳужжатли фильм). 21.05 — **Ойбек. «Қутлуғ қон»** (Ҳамза номли Давлат академик драма театрининг спектакли).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан—**Москва кўрсатади**

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

18.00 — **Уқув эшиттиришлари программаси. Физика.**

18.45 дан—**Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — **Душанба телестудиясининг эшиттиришлари.**

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 28/VII да **Қизбулоқ**, 29/VII да **Тошболта ошиқ.**

КИНО

28 июлда

ҚИШКИ БИНОДА

Деразадаги қиз — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Шаҳар барвақт уйғонади — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ҳиндлар суянчиғи — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 9 ва 10 яримда бошланади)

Қўпорувчилар — «ХИВА».

Тинч Одесса — «РАКЕТА».

Улуғ ўзбек шоири ва мутафаккири Алишер Навоийнинг туғилганига 525 йил тўлишини нишонлаш учун республика Юбилей комитети Узбекистон ССР Маданият министрлиги Алишер Навоийнинг портрети учун

Бутуниттифоқ конкурси эълон қилади

Портрет йирик жамоат ва давлат арбоби, буюк мутафаккир ва улуғ шоирнинг бой дунёқарашини акс эттириши керак.

КОНКУРС ШАРТЛАРИ:

Конкурс—1 сентябргача ўтказилади.

Конкурсда хоҳловчиларнинг ҳаммаси қатнаша олади.

Асарлар ҳар хил материалларда бўёқ ва графика орқали бажарилиши мумкин.

Асарлар бажарилган материалнинг оригиналида орқасига девизи ёзилган ҳолда тақдим этилади

Асарга алоҳида конверт қўшиб, унга девиз ва «Алишер Навоийнинг энг яхши портрети учун конкурс» деб ёзилиши керак. Конвертга солинган қоғозда авторнинг исми, фамилияси, отасининг исми, ҳамда унинг адреси кўрсатилади.

Алишер Навоий портрети учун Бутуниттифоқ конкурси ғолибларига учта мукофот белгиланган:

биринчи мукофот — 3 минг сўм.

иккинчи мукофот — 2 минг сўм.

учинчи мукофот — 1 минг сўм

Конкурс қатнашчилари материалларни жюри адресига юборадилар: Тошкент 134 Навоий кўчаси, 55-уй, Алишер Навоий адабиёт музейи.

Конкурс жюриси материалларни кўриб чиқиб 10 сентябргача қарор чиқаради.

Маъқулланмаган лойиҳаларнинг, конкурс натижалари эълон қилингандан сўнг бир ой ичида авторларига қайтариб юборилади.

Республика Юбилей комитети

Узбекистон ССР Маданият министрлиги.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР; ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26, Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши — В33469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216, Халқаро ҳаёт — В37604, Коммунистик тарбия — В31455, Савоат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалиги — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258, ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85, Бухоро 31—41, Қарши 3—08, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

Б № — 175. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 14881.